

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

KATEDRA GEOGRAFIE

Aneta HAASOVÁ

**Změny lidského kapitálu v okrese Šumperk na
základě sčítání 1991–2011**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: RNDr. Miloš Fňukal, Ph.D.

Olomouc 2015

Bibliografický záznam

Autor (osobní číslo): Aneta Haasová (R12156)

Studijní obor: Regionální geografie

Název práce: Změny lidského kapitálu v okrese Šumperk na základě sčítání 1991–2011

Title of thesis: The changes of human capital in the Šumperk district based on census 1991–2011

Vedoucí práce: RNDr. Miloš Fňukal, Ph.D.

Rozsah práce: 52 stran, 26 příloh

Abstrakt: Tato práce se věnuje statistické analýze dat, které bývají uváděny jako ukazatelé lidského kapitálu. Práce se zabývá změnou a analýzou dat o nejvyšším ukončeném vzdělání a průměrné délky povinné školní docházky. Ukazatelem lidského kapitálu je také registrovaná a specifická míra nezaměstnanosti. Práce se zaměřuje na vymezení pojmu lidského kapitálu a jeho členění. Sociální potenciál je součástí sociálního celku. Jeho součástí je sociální a kulturní kapitál.

Klíčová slova: vzdělání, lidský kapitál, okres Šumperk, nezaměstnanost

Abstract: This thesis is devoted to statistical analysis that serves as an indicator of the human capital. The study deals with the alteration and analysis of data concerning the highest level of education achieved and the length of average school attendance. Both registered and specific unemployment rate is also considered to be the indicator of human capital. This work also focuses on the definition of human capital as a term and, subsequently, its classification.

Keywords: education, human capital, Šumperk district, unemployment

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Aneta HAASOVÁ**
Osobní číslo: **R12156**
Studijní program: **B1301 Geografie**
Studijní obor: **Regionální geografie**
Název tématu: **Změny lidského kapitálu v okrese Šumperk na základě sčítání
1991-2011**
Zadávací katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem bakalářské práce je analýza časových řad a prostorové diferenciaci demografických dat běžně identifikovaných jako ukazatele úrovně lidského kapitálu v období 1991 - 2011 na území okresu Šumperk.

Rozsah grafických prací: **Podle potřeb zadání**
Rozsah pracovní zprávy: **5 000 - 8 000 slov**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury:

Seznam doporučené literatury bude upřesněn v rámci předmětu Bakalářská práce z regionální geografie 1

Vedoucí bakalářské práce: **RNDr. Miloš Fňukal, Ph.D.**
Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: **23. dubna 2014**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2015**

L.S.

Prof. RNDr. Ivo Frébort, CSc., Ph.D.
děkan

Doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 23. dubna 2014

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala sama pod vedením RNDr. Miloše Fňukala, Ph.D., a že jsem veškerou literaturu a zdroje uvedla v seznamu použité literatury.

V Zábřehu, dne 30. 4. 2015

.....

Podpis autora

Ráda bych zde poděkovala vedoucímu bakalářské práce RNDr. MILOŠOVI FŇUKALOVI Ph.D. za odborné vedení a veškerý čas, který práci věnoval. Také bych poděkovala i Mgr. MIROSLAVU ŠERÉMU, Ph.D. za poskytnutí statistických dat.

Obsah

1. ÚVOD.....	9
2. CÍLE PRÁCE.....	10
3. METODIKA PRÁCE	11
4. POJEM LIDSKÝ KAPITÁL	14
4.1 Členění lidského kapitálu.....	15
4.2 Měření lidského kapitálu	16
4.3 Oblasti ovlivňované úrovní lidského kapitálu	16
4.4 Investice do lidského kapitálu.....	18
4.5 Zvýšení hodnoty lidského kapitálu	19
5. SOCIÁLNÍ POTENCIÁL	21
6. SOCIÁLNÍ KAPITÁL.....	23
6.1 Sociální kapitál jako atribut ve společnosti a vlastnost individua	23
7. KULTURNÍ KAPITÁL.....	25
8. SPOLEČENSKÝ A OSOBNÍ KAPITÁL.....	26
9. VZDĚLÁVACÍ SYSTÉM V ČR.....	27
9.1 Formální a neformální vzdělávání obyvatelstva	29
9.2 Alternativní ukazatelé vzdělanosti	30
10. NEZAMĚSTNANOST	32
11. PRAKTICKÁ ČÁST	34
11.1 Vývoj osob podle nejvyššího ukončeného vzdělání v letech 1991–2011	35
11.1.1 Charakteristika územního rozložení osob podle nejvyššího ukončeného vzdělání v roce 1991.....	35
11.1.2 Charakteristika územního rozložení osob podle nejvyššího ukončeného vzdělání v roce 2001.....	37
11.1.3 Charakteristika územního rozložení osob podle nejvyššího ukončeného vzdělání v roce 2011.....	38
11.1.4 Územní rozdíly úrovně vzdělání mužů a žen v roce 2011	40
11.1.5 Komparace nejvyššího ukončeného vzdělání v letech 1991–2011	41
11.3 Vývoj podílu osob s nejvyšším ukončeným vzděláním v letech 1991–2011.....	42
11.3.1 Vývoj podílu osob s nejvyšším ukončeným vzděláním v letech 1991–2001	42
11.3.2 Vývoj podílu osob s nejvyšším ukončeným vzděláním v letech 2001–2011	43
11.4 Analýza vývoje průměrné délky školní docházky	44
11.4.1 Analýza vývoje průměrné délky školní docházky v letech 1991–2011	44
11.5 Specifická a registrovaná míra nezaměstnanosti v roce 2011	45

11.5.1	Specifická míra nezaměstnanosti za okres Šumperk, Olomoucký kraj a ČR v roce 2011 ...	45
11.5.2	Registrovaná míra nezaměstnanosti za okres Šumperk, Olomoucký kraj a ČR v roce 2011	46
12.	ZÁVĚR	48
13.	SUMARRY.....	50
14.	LITERATURA	51
	PŘÍLOHY	

1. ÚVOD

Tato bakalářská práce je věnována především regionálně geografické analýze demografických dat, které bývají uváděny jako ukazatelé úrovně lidského kapitálu. Práce hodnotí změny lidského kapitálu na základě dat o nejvyšším ukončeném vzdělání a průměrné délce školní docházky v okrese Šumperk v letech 1991–2011. Zájmové území jsem si vybrala pro moji bakalářskou práci kvůli prohloubení znalostí o tohle území, protože se v něm nachází mé bydliště.

Lidský kapitál je relativně nový termín, proto jeho význam není dosud zcela ustálen. Lidským kapitálem se zabývala řada autorů a každý tento pojem interpretuje různě. Pro většinu lidí znamená kapitál bankovní účet nebo počet akcií, nebo vlastnictví několika dluhopisů. Kapitálem mohou být například nemovitosti, živnosti, zemědělské usedlosti, firmy. Jsou to formy kapitálu, které nám přinášejí zisk a produkují užitečné výstupy.

Lidský kapitál je pak výsledkem vzdělávání. Nejvíce na něj působí sociální a rodinné prostředí. Rodiče mohou ovlivňovat šíři a úroveň vzdělání svých potomků. Dokladem tohoto faktu je mimo jiné skutečnost, že např. pravděpodobnost, že dosáhnou vysokoškolského stupně vzdělání je nejvyšší u dětí, jejichž rodiče jsou také vysokoškolsky vzdělaní. Obecně ale exkluzivnost vysokoškolského vzdělání postupně klesá. V posledních letech se zvyšují šance na jeho ukončení i u studentů bez takového rodinného zázemí.

2. CÍLE PRÁCE

Cílem této práce je především analýza časových řad a prostorové diferenciací demografických dat, která jsou běžně identifikována jako ukazatele úrovně lidského kapitálu.

Prvním dílčím cílem je vymezení pojmu lidský kapitál a zároveň jeho členění. Tomuto dílčímu cíli věnovaný oddíl práce se bude rovněž zabývat investicemi do lidského kapitálu a problémem měření lidského kapitálu. V práci by neměl být opomenut pojem sociální potenciál, který vyjadřuje možnost sociálního celku pomocí kulturního, sociálního a lidského kapitálu. Dalším dílčím oddílem v práci bude charakteristika vzdělávacího systému v ČR, kde budou blíže charakterizovány jednotlivé kategorie vzdělání a rovněž bude nastíněna problematika formálního a neformálního vzdělání a také alternativních ukazatelů vzdělání. Poslední oddíl teoretické části práce se bude zabývat registrovanou a specifickou nezaměstnaností jako jevu, který je úrovní lidského kapitálu bezprostředně podmíněn.

Praktická část práce se zaměří na statistickou a prostorovou analýzu dat o nejvyšším ukončeném vzdělání a na analýzu vývoje alternativního ukazatele úrovně vzdělání průměrné délky školní docházky. Vedle toho bude zpracována i míra specifické a registrované míry nezaměstnanosti v době sčítání v 2011.

3. METODIKA PRÁCE

Zpracování této bakalářské práce je věnováno především komparaci zkoumaného území mezi lety 1991 a 2011. Zpracování se opírá o statistická data zaměřená na zájmové území, kterým je okres Šumperk. K práci byla poskytnuta data ze sčítání lidu, domů a bytů jako ukazatele úrovně lidského kapitálu v letech 1991, 2001 a 2011.

Hlavní metodou této práce je základní statistická a prostorová analýza dat. Vzhledem k tomu, že vzdělanostní kategorie nebyly při sčítání 1991, 2001 a 2011 totožné, bylo nejprve nezbytné data agregovat do vzájemně srovnatelných skupin, kterými jsou:

- 1) základní vzdělání vč. neukončeného,
- 2) středoškolské vzdělání bez maturity,
- 3) středoškolské vzdělání s maturitou,
- 4) vysokoškolské vzdělání.

Dalším problémem, který bylo nutno překonat, bylo zařazení osob bez ukončeného vzdělání a osob, jejichž vzdělání nebylo zjištěno. V obou případech byly spojeny s první kategorií, i když tento postup má některá interpretační úskalí. Zejména v případě nezjištěného vzdělání není jisté, jestli mezi těmito osobami převažují lidé se základním vzděláním, nebo jestli víceméně odpovídá jejich struktura struktuře osob, které nějaké vzdělání deklarovaly. Vzhledem k tomu, že počet osob, u kterých nebylo vzdělání zjištěno, není v žádném ze sčítání enormně velký, lze považovat případné zkreslení způsobené výše popsaným postupem za akceptovatelné. V roce 2011 se pohyboval podíl osob s nezjištěným vzděláním v jednotlivých obcích okresu od 0 do 7 % (průměrně šlo o 3 %). V analýze byla rovněž pominuta možnost, že část respondentů deklarovala vzdělání mylně (záměna ukončeného a započatého vzdělání), nebo dokonce lživě. Středoškolské vzdělání v sobě zahrnuje též vyšší odborné a nástavbové studium. K práci byly využity absolutní hodnoty, ze kterých byly vypočteny podíly za jednotlivé obce v okrese Šumperk.

Součástí této práce jsou kartodiagramy, tykající se ukazatelů vzdělanosti, ale také tabulky s daty za obce a za celý okres.

Pro charakteristiku vývoje podílu osob s nejvyšším ukončeným vzděláním v letech 1991–2001 a 2001–1991 byly zjišťovány změny zastoupení jednotlivých vzdělanostních kategorií v procentních bodech. V příloze k této části jsou vypracované kartogramy, které znázorňují změny vývoje podílu osob s nejvyšším ukončeným vzděláním. Data byla převzata z příslušných sčítání lidu, domů a bytů.

Jako alternativa k předešlému byla provedena i analýza vývoje průměrné délky školní docházky. Tento údaj naše sčítání neposkytuje, proto byl odhadnut jako vážený průměr počtu osob v jednotlivých kategoriích dokončeného vzdělání, kde jako váhy byly použity předpokládané délky školní docházky: v případě základního vzdělání vč. neukončeného váha 8,5, u středoškolského vzdělání bez maturity 12,5, pro středoškolské vzdělání s maturitou 13 a pro vysokoškolské vzdělání 17,5. Takto vypočtený odhad průměrné délky školní docházky je zřejmě poněkud nižší, než skutečný průměr (u vyšších stupňů vzdělání jsou zanedbány roky strávené na neukončené škole), vzhledem k tomu, že je tento ukazatel používán hlavně v časových řadách a pro územní srovnání v rámci ČR by ale neměla tato nedokonalost ukazatele limitovat interpretaci časové a prostorové diferenciace jevu.

V kapitole, která se zabývá vztahem vzdělání jako základního ukazatele úrovně lidského kapitálu a nezaměstnanosti byly použity na různých územních úrovních dva rozdílné způsoby výpočtu míry nezaměstnanosti: na úrovni ČR, krajů a okresů se vypočítává jako podíl dosažitelných uchazečů a počtu ekonomicky aktivních podle výběrového šetření pracovních sil. Míra nezaměstnanosti v obcích, SO ORP a SO POÚ se pak vypočítává na základě ekonomicky aktivního obyvatelstva podle posledního sčítání. Míra registrované nezaměstnanosti se vypočítá jako (ÚŘAD PRÁCE, 2011):

$$\text{Dosažitelní uchazeči} : \text{EAO} \cdot 100 [\%]$$

Dosažitelní uchazeči o zaměstnání mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa. Za dosažitelné uchazeče se nepovažují ti, kteří jsou ve vazbě, ve výkonu trestu, uchazeči v pracovní neschopnosti, potom ti, co jsou zařazeni na rekvalifikační kurzy, nebo vykonávají krátkodobé zaměstnání. Dále to mohou být osoby, které pobírají peněžitou pomoc v mateřství, nebo jsou podporováni v nezaměstnanosti po dobu mateřské dovolené (ČSÚ, 2004).

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo tvoří zaměstnaní a nezaměstnaní. Za zaměstnané osoby považujeme všechny osoby nad 15 let, kteří během referenčního období patřili mezi placené zaměstnance, příslušníky armády, nebo osoby pracující ve svém vlastním podniku. Za nezaměstnané považujeme osoby nad 15 let, které musí splňovat tři podmínky, kterými jsou (ČSÚ, 2006):

- 1) neměli placené zaměstnání,
- 2) aktivně hledali zaměstnání,
- 3) byli připraveni k nástupu do práce, a to nejpozději do dvou týdnů.

Specifická míra nezaměstnanosti je též dalším ukazatelem lidského kapitálu. Je to ukazatel popisující nezaměstnanost sociální, vzdělanostní, věkové nebo jiné skupiny obyvatelstva. Specifická míra nezaměstnanosti představuje podíl počtu určité skupiny nezaměstnaných na shodě vymezené pracovní síly v procentech (KARTUSOVÁ, V., 2006).

Veškeré grafy a tabulky jsou zpracovány v programu Microsoft Excel a text je sepsán a upraven v programu Microsoft Word. Mapy byly vypracovány v programu ArcMap 10.

4. POJEM LIDSKÝ KAPITÁL

Lidský kapitál chápeme jako souhrn znalostí a dovedností, s kterými jedinec disponuje. Je výsledkem vzdělání, vrozených schopností a dovedností a rodinného nebo sociálního prostředí. Na měření lidského kapitálu bychom měli vzít v úvahu tyto vlivy. Pomáháme si předpokladem, že lidský kapitál je výsledkem vzdělávání, a proto neumíme ohodnotit vrozené schopnosti a rodinné a sociální prostředí (KOSCHIN, F., 2005).

Lidským kapitálem můžeme rozumět produktivní schopnost člověka. Produktivní schopností člověka rozumíme vklad investice do produkce. Tento kapitál se nazývá základní lidský kapitál. Jeho rozšířením je širší lidský kapitál. Širším kapitálem můžeme rozvíjet a uplatňovat své schopnosti (KOSCHIN, F., 2005).

Lidský kapitál můžeme ovlivnit investicemi, které nemusí být finanční. Mohou být buď soukromé, nebo veřejné. Jednou z takových neinvestičních investic je investice času. S lidským kapitálem může souviset ještě intelektuální kapitál nebo kapitál duševní. Tyto pojmy jsou spojovány především s výzkumem a duševním vlastnictvím. Duševní kapitál zahrnuje především znalosti, dovednosti, objevy, vynálezy a bývá spojován s nějakou organizací či právní ochranou (ZICH, F. a kol., 2006).

Lidský kapitál je součástí sociálního kapitálu, ale také může být součástí sociálního potenciálu jako subjektu. Lidský kapitál je ve srovnání s pojmem sociální kapitál založen na schopnostech a kvalifikaci jednotlivců a odehrává se ve společnosti. Znalosti a dovednosti jsou dány historickým vývojem lidstva. Do určité míry souvisí s kulturním kapitálem a je chápán nerovnoměrně. Je to způsobeno tím, že jedinci mají odlišné vzdělání, dovednosti, zkušenosti, schopnosti. V určitém společenství je lidský kapitál jeden ze stránek sociální struktury. Úroveň lze vyjádřit pomocí regionu, celku, státu (ZICH, F. a kol., 2006).

4.1 Členění lidského kapitálu

Lidským kapitálem se zabývalo hodně autorů. Tento pojem se stal předmětem zájmů v době Adama Smitheho, K. Marxe a A. C. Pigou. Tito autoři promítali do svých ekonomických teorií fakt, že mezi výrobní faktory patří znalosti a vzručenosti, které vlastní určitá osoba. Konkrétní vymezení pojmů se přiřazuje autorům Garrymu S. Beckerovi a Jacobovi Mincerovi (MAZOUCH, P., FISCHER, J., 2011).

V současné době je spíše přijímána Beckerova definice (citováno podle MAZOUCH, P., FISCHER, J., 2011): „Lidský kapitál jsou schopnosti, dovednosti a odpovídající motivace tyto schopnosti a dovednosti uplatnit.

G. Becker rozdělil lidský kapitál na specifický, který je využitelný jen v jednom podniku a na všeobecný lidský kapitál, který lze využít ve více typech zaměstnání (KUBĚNOVÁ, V., 2011).

Jasaňová (citováno podle KUBĚNOVÁ, V., 2011) ztotožňuje dvě složky lidského potenciálu s lidským kapitálem. Rozděluje potenciál poznatkový a schopnostní. Projevuje se jako soustava osvojených teoretických znalostí a praktických schopností. Patří sem vzdělanostní potenciál a zkušenostní potenciál. Na druhé straně jde o potenciál tvořivý. Je určen mírou schopností jednotlivce, skupiny a regionu nacházet způsoby, které by uspokojily naše potřeby. Lze je chápat jako vybavenost člověka k vnímání, vyhledávání a rozeznávání podnětů, které vedou k tvořivému myšlení a fyzické aktivitě.

V současnosti se hodnocením lidského kapitálu zabývá organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). Tato organizace každoročně vydává publikaci o stavu a rozvoji lidského kapitálu Education et a Glance. OECD vymezila pojem lidský kapitál, za který považuje všechny znalosti, dovednosti, schopnosti a vlastnosti jedince, které napomáhají k vytvoření osobního, sociálního a ekonomického blaha (MAZOUCH, P., FISCHER, J., 2011).

OECD, ale i Veselý (citováno podle KUBĚNOVÁ, V., 2011) se zastávají toho, že lidský kapitál by měl obsahovat v širokém slova smyslu produktivní schopnosti a dovednosti. Širší lidský kapitál zahrnuje charakteristiky, které pomáhají vytvořit, spravovat a rozvíjet lidský

kapitál. To umožňuje schopnost rozvinout a dosáhnout dovednosti a nalézt místo, kde bychom mohli využít své dovednosti a konečně osobní charakteristiky.

4.2 Měření lidského kapitálu

Lidský kapitál je kvalitativní vlastností člověka, zatímco my jej chceme zachytit kvantitativním ukazatelem. Měřitelnou částí lidského kapitálu je úroveň znalostí. Měření je uskutečňováno pomocí testu, který obsahuje faktografické obrázky. K nabytí znalostí může člověk disponovat s určitým typem a úrovní znalostí. Jelikož není úroveň lidského kapitálu konstantní, je důležité změřeni potenciálu, s kterým jedinec disponuje. Když má člověk nízkou úroveň znalostí, neznamená, že má nízkou úroveň lidského kapitálu po celý život. Člověk za svůj život může znalosti i nabyt, ztrácet a rozvíjet (MAZOUCH, P., FISCHER, J., 2011).

Lidský kapitál můžeme posuzovat zjišťováním úrovně vzdělání. Získaný titul by měl poukázat na určitou úroveň znalostí, schopností a dovedností jedince prostřednictvím, kterých dosáhl tento titul. Jednotlivé stupně vzdělání plní funkce, které rozdělujeme na produktivní a selektivní. Produktivní funkce má za úkol rozvíjet a zvyšovat danou úroveň, zatímco selektivní funkce by měla od sebe oddělit jedince tak, kteří na danou úroveň mají požadovanou úroveň lidského kapitálu, od těch, kteří ji nemají (MAZOUCH, P., FISCHER, J., 2011).

4.3 Oblasti ovlivňované úrovní lidského kapitálu

Oblast, která je ovlivňována úrovní lidského kapitálu je velmi široká a různorodá, a proto je vhodné ji rozdělit na jednotlivé části. Některé oblasti spolu úzce souvisí a hranice není někdy dobře znatelná. Základem je rozdělení vlivu úrovně lidského kapitálu na jedince a

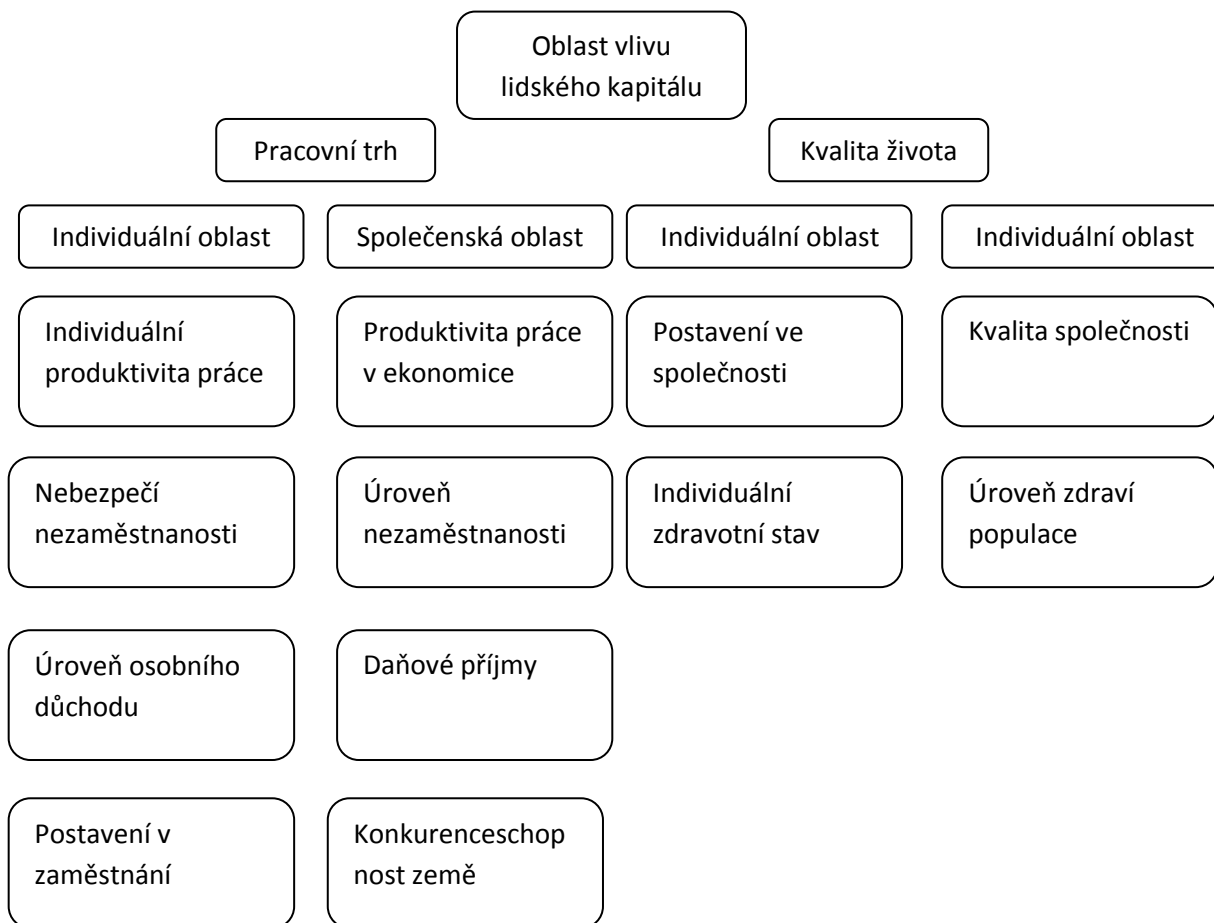

společnost jako celek. Pro jedince a společnost vymezíme základní oblasti, na které má úroveň kapitálu vliv. Jedinec se v první fázi života věnuje zvyšování úrovně lidského kapitálu. Zbytek dalšího života jedinec prožije jako ekonomicky aktivní, tudíž je pro něj nejvýznamnější oblast pracovního trhu (MAZOUCH, P., FISCHER, J., 2011).

Širokou oblastí vedle pracovního trhu je kvalita života jedince nebo kvalita společnosti, ve které daný jedinec žije (MAZOUCH, P., FISCHER, J., 2011).

Jednou z oblastí, kde se realizují a projevují schopnosti a dovednosti jedince se nazývá pracovní trh. Každý jedinec si na pracovním trhu zajišťuje určité postavení vlivem uplatňováním lidského kapitálu a jeho složek. Každý jedinec disponuje s určitou produktivitou, které na trhu nabízí, a po té požaduje určitou odměnu. Platí tedy vztah. Čím vyšší produktivita s kterou jedinec disponuje, tím vyšší pobírá mzdu (MAZOUCH, P., FISCHER, J., 2011).

Společnost je na produktivitě nebo na mzdě zainteresována prostřednictvím daní. Na druhé straně je důležité hodnocení postavení na pracovním trhu z hlediska uplatnění jedince. Neuplatnění na trhu práce se projevuje nezaměstnaností, která pro jedince představuje období, kdy nepobírá mzdu. Musí odkládat spotřebu do doby, než si najde jiné pracovní uplatnění (MAZOUCH, P., FISCHER, J., 2011).

Obr. 1: Oblasti ovlivňující lidský kapitál (Zdroj: MAZOUCH, P., FISCHER, J., 2011, vlastní zpracování)

4.4 Investice do lidského kapitálu

Investicemi označujeme aktivity, které se označují opakovaným nebo trvalým vlivem na naše psychické nebo peněžní příjmy. Investice mohou být jednorázové, nebo se může jednat o déletrvající aktivitu. Tyto aktivity zvyšují zdroje a ovlivňují budoucí peněžní i psychické příjmy. Investice se liší (KAMENÍČEK, J., 2012):

1) formami (výcvik na pracovišti, školní vzdělávání, zdravotní péče, cestování za pracovními příležitostmi),

2) velikostí účinků na výdělky a na spotřebu,

3) investovanými objemy, mírami výnosu a intenzitou vazby mezi investicí a výnosem.

Investicemi zdokonalujeme lidské zdroje, dovednosti a zároveň zvyšujeme své psychické a peněžní příjmy. Investicemi se zabýval Adam Smith, který uvedl, že investování do lidského kapitálu není důležité jen pro jednotlivce, ale je velmi významným zdrojem bohatství národů (KAMENÍČEK, J., 2012).

Školní výuka je nejrozšířenější forma při studiu investic do lidského kapitálu. Školu definujeme jako instituci, která se na výcvik specializuje. Máme školy, které se specializují na jednu dovednost a druhé školy, které nabízí široký výběr dovedností (KAMENÍČEK, J., 2012).

4.5 Zvýšení hodnoty lidského kapitálu

Výcvik ve škole a výcvik na pracovišti zvyšují příjem využívání znalostí. Pracovníci zvyšují svojí výkonnost tím, že zdokonalují své dovednosti, které byly nabyté již dříve, nebo si osvojují nové dovednosti. Výkonnost lze zvyšovat pouze vynaložením určitých výkladů. Náklady, které byly využity k produkci alternativního výstupu jsou cena času a hodnota výkonu šlechtitelů, kterou provádějí spoluzaměstnanci. Délka celkového počtu period výcviku vždy závisí podle typu povolání. Rozlišujeme výcvik všeobecný a specifický. Dokonalý všeobecný výcvik zvyšuje mezní výkonnost člověka. Výcvik, který zvyšuje produktivitu pouze ve firmě, se nazývá specifický výcvik (KAMENÍČEK, J., 2012).

Existují znalosti a dovednosti, které zvyšují hodnotu lidského kapitálu a příjem. Těmi aktivy jsou informace o cenách, informace o mzdách a o politickém a společenském životě (KAMENÍČEK, J., 2012).

Jednou z forem jak investovat do lidského kapitálu je péče o duševní a fyzické zdraví. Takto můžeme zvýšit lidský kapitál produktivitou práce a zároveň zlepšit kvalitu života. Ve vyspělých zemích jsou důležité znalosti a dovednosti než tělesná síla, i když v minulosti nebo

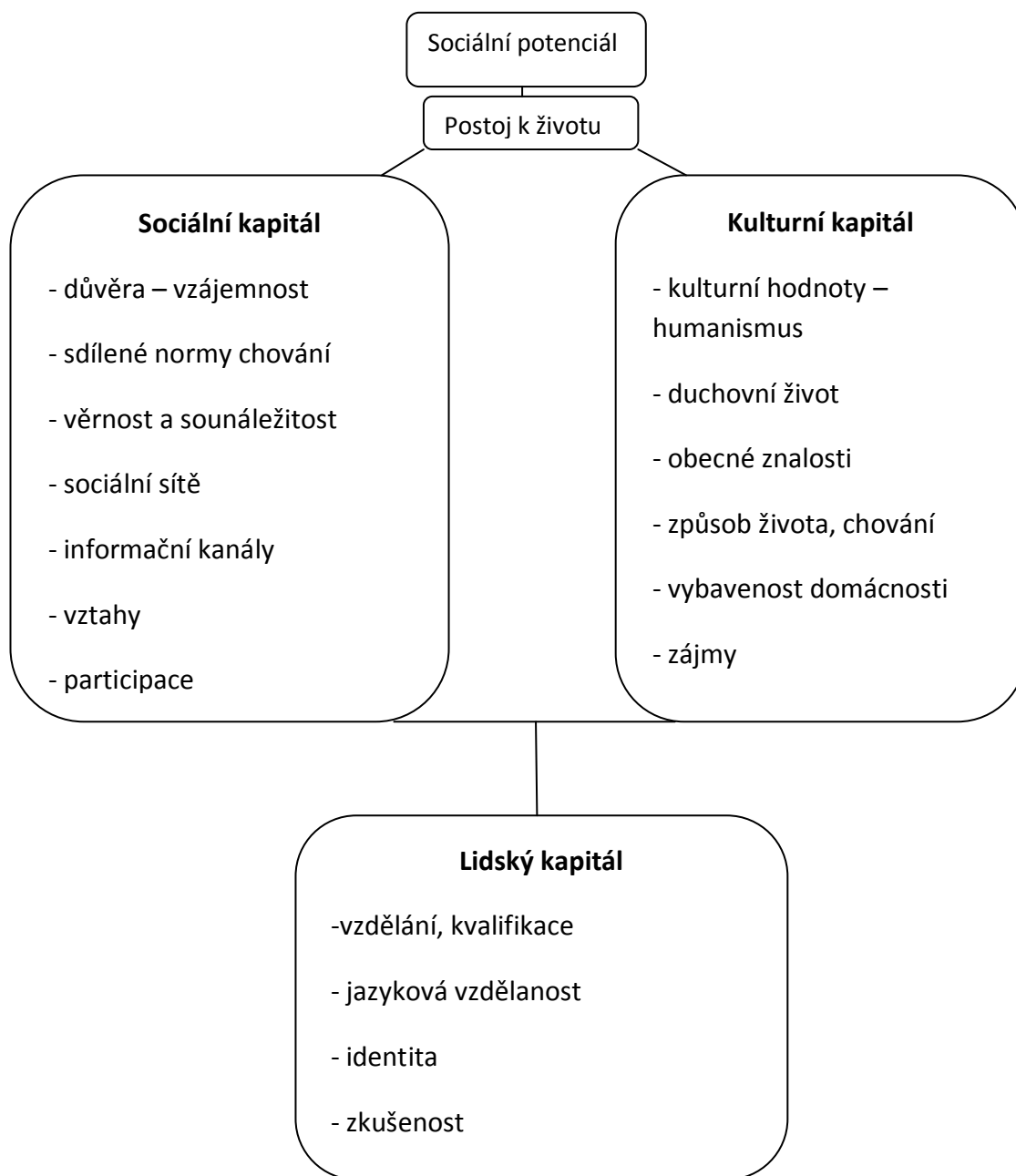
v některých zemích je tomu jinak. Zdraví, znalosti, úroveň a kvalitu života lze zlepšovat různými způsoby. Pracovní morálku a výkonnost ovlivňují lepší pracovní podmínky a zároveň můžeme vlastním zapříčiněním dosáhnout vyšší mzdy (KAMENÍČEK, J., 2012).

5. SOCIÁLNÍ POTENCIÁL

Potenciál obecně můžeme vnímat jako určité napětí mezi dvěma póly, kde existuje určité napětí na pól opačný, který způsobuje změnu. Se slovem potenciál se setkáváme v technice, fyzice ale i ve společenských vědách, kde je tento pojem používán velmi volně. Pro naše účely chápeme sociální potenciál jako schopnost a sílu místního společenství určitého územního celku, který je součástí potenciálu územního, který zahrnuje ještě potenciály z oblasti ekonomických, polohových, rozvojových.

Sociální potenciál vyjadřuje možnosti sociálního celku, který je vyjádřen pomocí kulturního, sociálního a lidského kapitálu. Jsou nedílnou součástí a předpokladem. Sociální potenciál zahrnuje složky, kterými jsou (ZICH, F. a kol., 2006):

- 1) sociální kapitál,
- 2) lidský kapitál jako součást sociálního kapitálu,
- 3) kulturní kapitál,
- 4) aktivita, akceschopnost a síla.

Obr. 2: Rozdělení sociálního potenciálu (Zdroj: ZICH, F. a kol., 2006, vlastní zpracování)

6. SOCIÁLNÍ KAPITÁL

V odborné literatuře se tento pojem objevil nedávno. Sociální kapitál je součástí sociálního potenciálu nějakého sociálního celku. Pod pojmem sociální celek si můžeme představit jednotlivce, skupiny, komunity (ZICH, F. a kol., 2006).

Sociálním kapitálem můžeme rozumět, že jsou to věci, které jsou nehmatatelné. Jedná se o rodinu, vzdělání, politickou angažovanost, národnost apod.

Použitím a definováním pojmu sociální kapitál byl nastartován nový badatelský zájem a také netradiční pohled na společnost. Základní myšlenka vychází z toho, že (citováno podle ZICH, F. a kol., 2006) „sociální skutečnost je vztahová“. Například P. Bourdieu požívá pro tento pojem „sociální prostor“.

J. Coleman (citováno podle ZICH, F. a kol., 2006) chápe sociální kapitál jako „vztahový kapitál“ lidí, kteří uznávají a řídí se určitými vzájemnými normami, které zesilují vrstevnický tlak, zvyšuje nebo ztrácí vážnost. Při podpoře kolektivní akce na místní úrovni může mít sociální kapitál pozitivní ekonomický dopad.

Sociální kapitál se vztahuje k lidskému blahobytu, sociální důvěře, normám a sítím, které podporují, aby společnost byla soudržná, a zároveň usnadňuje sociální interakce. Příkladem jsou nevládní organizace a občanská sdružení. Pod tento kapitál můžeme zahrnout i politický systém a právní rámec (ZICH, F. a kol., 2006).

6.1 Sociální kapitál jako atribut ve společnosti a vlastnost individua

Sociální kapitál je kulturní jev, který je vymezený rozsahem občanského povědomí, členstvím ve společnosti, existencí sociálních norem, které vedou ke kolektivní práci a jsou stupněm důvěry ve veřejné instituci. Tato koncepce bývá spojována s R. Putmanem, který sociální kapitál označuje jako „veřejné blaho“ (Zich, F. a kol., 2006).

Základem je důvěra v lidi a instituce, což je pro zastánce této koncepce vhodným předpokladem postsocialistické transformace. Řada badatelů uvádí, že socialistický systém deformoval nejdůležitější a tradiční formy sociálního kapitálu (ZICH, F. a kol., 2006).

V transformačním období spíše převládá tzv. negativní sociální kapitál, který komplikuje určité procesy ekonomického rozvoje. Výchozím bodem přítomnosti sociálního kapitálu je úroveň obecné důvěry mezi lidmi ve společnosti. Čím je větší důvěra ve společnosti, tím vyšší sociální kapitál ve společnosti existuje. Dalším ukazatelem je veřejná angažovanost lidí, která je chápána jako výraz důvěry v instituce (ZICH, F. a kol., 2006).

P. Bourdieu se zabýval vlastností jedince. Francouzský sociolog P. Bourdieu chápe sociální kapitál jako „privátní blaho“. Tento pojem může definovat jako symbolický kapitál, který vyjadřuje sociální status jednotlivce. Vztahuje se tedy k jednotlivci a představuje jeho jednu vlastnost. Tento kapitál je chápán jako nějaký souhrn kontaktů, který člověk může využít ke svému prospěchu a uskutečňuje se pomocí interakce mezi lidmi (ZICH, F. a kol., 2006).

7. KULTURNÍ KAPITÁL

Kultura se mění velice pomalu a jejím hlavním rysem je ochota ke spolupráci. Pojem kultura můžeme chápat jako množinu hodnot a preferencí, které se předávají z generace na generaci v rodině, v etnických a referenčních skupinách. Kulturu můžeme vnímat jako celek závazných norem chování nebo jako souhrn kontrolních mechanismů, návodů, pravidel a instrukcí k regulaci chování (KAMENÍČEK, J., 2012).

Kulturní kapitál se považuje za součást sociálního kapitálu. Například P. Bourdier tento pojem používá při vymezování dimensí sociálního prostoru a na jeho základě mu přikládá zvláštní význam. Vyjadřuje určitou úroveň skupiny, nebo jednotlivce a to z hlediska zvládnutí bohatství společnosti. Jedná se o takové bohatství, které je považováno za užitečné a použitelné, a proto je vyhledávané a přivlastňované. Získané procesy vlivem tohoto kapitálu se odehrávají v rodině. Ta předává základní kulturní hodnoty, dispozice, orientace a návyky (ZICH, F. a kol., 2006).

P. Bourdieu rozděluje kulturní kapitál na tři formy. Formy se dělí na vtělené, objektivizované a institucionalizované. Vtělené souvisí s tím, jak se člověk pohybuje v sociálním prostoru. Objektivizované formy představují kulturní předměty hmotné povahy. Poslední je institucionalizovaná forma, jejímž základem je vzdělání (ŠAFR, J., 2007).

V 60. letech P. Bourdier začal kulturní kapitál empiricky měřit. Klade velký důraz na význam jemnosti a kulturních signálů tzv. vysoké kultury. Jeho přístup je v dnešní době kritizován. Na druhé straně opomíjí roli morálky a individuálních schopností při utváření sociální identity (ŠAFR, J., 2007).

Rozdíly v úrovni kulturního kapitálu se projevují už na základní škole. Nejvíc rozhodující je tedy formální vzdělání, které směřuje k určitému povolání. Úroveň je dána stupněm zvládnutím dominantní společenské kultury. Kulturní kapitál je rozdělen nerovnoměrně. Úroveň kulturního kapitálu, která je vyjádřena určitými ukazateli, zařazuje jednotlivce do sociálních vrstev a spolu určuje jejich sociální status (ZICH, F. a kol., 2006).

8. SPOLEČENSKÝ A OSOBNÍ KAPITÁL

Složkou intelektuálního kapitálu je tzv. společenský kapitál. Společenský kapitál je definován R. Putman v roce 1996 jako rysy společenského života jako sítě vztahů, normy očekávání a závazky, které pomáhají účastníkům efektivněji pracovat při sledování sdílených cílů. Společenský kapitál vzniká a narůstá přeměnou, tedy znalostmi a dovednostmi, které bývají ukryty v hlavě jedince. Stávají se explicitním, viditelným a přístupným souborem znalostí a dovedností, kde dochází k přeměně taktních znalostí na explicitní. Jde tedy o způsob, kde dochází k rozvíjení znalostí a dovedností pomocí interakce. Lidé získávají zkušenosti tak, aby se staly majetkem skupiny lidí (KOUBEK, J., 2010).

Většina názorů vychází z Aristotelových výroků a to, že člověk je tvorem společenský (Zoo politicon). To znamená, že muži a ženy potřebují získat sebeznání – prestiž, a proto je potřeba, aby to lidé akceptovali. Část našeho rozhodnutí má společenskou složku. Ve větší míře se odehrává ve společnosti (KAMENÍČEK, J., 2012).

Becker definuje osobní kapitál tak, že zahrnuje relevantní minulou spotřebu a všechny osobní zkušenosti, které mohou ovlivňovat aktuální užitek spotřebitele (KAMENÍČEK, J., 2012).

Osobní i společenský kapitál ovlivňuje aktuální nebo budoucí spotřebu. Chování zvyšuje budoucí zásobu osobního kapitálu, nebo tomu může být naopak, že zásoba osobního kapitálu může během následujících period klesat (KAMENÍČEK, J., 2012).

9. VZDĚLÁVACÍ SYSTÉM V ČR

Mezi základní charakteristiky, které slouží k posuzování kulturní úrovně a kvality lidského kapitálu patří dosažený stupeň vzdělání. Jediným zdrojem na území České republiky je sčítání lidu, který nám uvádí dosažitelnost vzdělání.

Tab. 1: Vzdělávací systém v ČR

Kategorie vzdělání	Členění podle klasifikace ISCED-97
Bez vzdělání	ISCED 0
Neukončené základní vzdělání	ISCED 1
Základní vzdělání	ISCED 2
Střední vč. vyučení (bez maturity)	ISCED 3C
Úplné střední všeobecné (s maturitou)	ISCED 3A
Úplné střední odborné (s maturitou)	ISCED 3A
Návstavné studium (vč. pomaturitního studia)	ISCED 4
Vyšší odborné vzdělání (absolutorium)	ISCED 5B
Bakalářská (Bc., BcA.)	ISCED 5A
Magisterské (Ing., Mgr., MUDr., JUDr. aj.)	ISCED 5A
Doktorské (Ph.D., ThD., DrSc. aj. tituly za jménem)	ISCED 6

Zdroj: (ČSÚ, 2014, vlastní zpracování)

Bez vzdělání

Bez vzdělání jsou ty osoby, které nemají ukončený ani 1. stupeň základního vzdělání.

Neukončené základní vzdělání

Tvoří osoby, které absolvovaly jen pomocnou školu. Dále to mohou být osoby, které dokončily pouze první stupeň základní školy.

Základní vzdělání

Základní vzdělání dosáhly ty osoby, které ukončily 2. stupeň základní školy, 2. stupeň speciální základní školy, 3. stupeň zvláštní školy, praktické školy, měšťanské školy nebo

občanské školy. Základní vzdělání dosáhli také studenti, kteří ukončili studium šestiletého nebo osmiletého gymnázia, případně osmiletých oborů konzervatoře, absolventi učilišť pro žáky s nedokončeným vzděláním, odborných učilišť s upravenými učebními plány pro doplnění základního vzdělání.

Střední vč. vyučení (bez maturity)

Střední vč. vyučení bez maturity se uvádějí absolventi středních odborných učilišť ukončených závěrečnou zkouškou. Patří sem zejména ukončené studium učebních oborů na dřívějších odborných učilištích, učňovské školy, zvláštní odborné učiliště, absolventi studijních oborů středních odborných škol, jejichž délka studia je kratší než 4 roky.

Úplné střední všeobecné s maturitou

Do této kategorie se řadí absolventi, kteří absolvovali gymnázium, střední všeobecné vzdělávací školy, jedenáctileté a dvanáctileté střední školy, reálky a reálné gymnázia, vyšší dívčí školy, vojenská gymnázia, lycea středních škol.

Úplné střední odborné vzdělání s maturitou

Do této kategorie patří studenti, kteří absolvovali obory na středních odborných učilištích, které jsou zakončené maturitní zkouškou, všechny dřívější průmyslové školy, ekonomické, pedagogické, zdravotnické, umělecké, ale i konzervatoří pokud byla ukončena maturitou.

Nástavbové studium

Nástavbové studium je vyznačené pro ty osoby se středním odborným vzděláním a ukončené maturitou, nebo absolventy pomaturitního studia, ale i absolventy dvou nebo i více středních škol ukončených závěrečnou zkouškou nebo maturitou.

Vyšší odborné vzdělání

Absolventi vyšších odborných škol získávají titul zkráceně Dis. Jsou to diplomovaní specialisté vyšších odborných škol, konzervatoří, pokud školu ukončili absolutoriem.

Bakalářské studium

Absolventi bakalářského studia nosí tituly Bc. a BcA. Tento studijní program je na dobu 3–4 let.

Magisterské studium

Do této kategorie se řadí absolventi vysokých škol v době před zavedením strukturovaných studijních oborů a absolventi současného magisterského studijního programu na dobu 4–6let, případně navazujícího magisterského studia na dobu 2–3 roky. Absolventi jsou nositelé titulů Mgr., MVDr., Ing. aj.

Doktorské studium

Absolventi jsou nositelé titulů PhD., ThD., CSc., DrSc. uváděných za jménem.

Zdroj: (ČSÚ, 2014)

9.1 Formální a neformální vzdělávání obyvatelstva

Celoživotní učení je souhrn jevů s poměrně složitou strukturou a lze rozdělit do dvou základních a z pohledu času navazujících etap, které nazýváme jako počáteční a další vzdělávání. Počáteční vzdělání probíhá v mladém věku a to formou školní docházky. Lze členit podle stupně vzdělání. Zahrnuje základní vzdělání, které se kryje s povinnou školní docházkou, dále střední vzdělání a vzdělání terciární. Další vzdělání následuje po ukončení počátečního vzdělání, to znamená po vstupu na trh práce. Další vzdělání členíme na formální, neformální a informální (MAZOUCH, P., FISCHER, J., 2011).

Formální vzdělání je upraveno podle právních předpisů a probíhá zejména ve školách. Zahrnuje navazující stupně vzdělání (základní, střední a terciární), a jejich dosažení bývá ohodnoceno příslušným osvědčením (MAZOUCH, P., FISCHER, J., 2011).

Neformální vzdělání probíhá formou společného organizovaného získávání vědomostí a dovedností za účasti odborného lektora, učitele, které však nekončí završením základního vzdělání. Do formálního vzdělání patří kurzy (MAZOUCH, P., FISCHER, J., 2011).

Informální vzdělání je neorganizované a nesystematické získávání znalostí a dovedností. Významnou součástí informálního vzdělání je sebevzdělávání (MAZOUCH, P., FISCHER, J., 2011).

9.2 Alternativní ukazatelé vzdělanosti

Vzdělanost lze měřit i jinými způsoby než je dosažení nejvyššího vzdělání a těmi jsou vzdělanostní potenciál společnosti, průměrná délka vzdělávání a střední délka vzdělávání.

Vzdělanostní potenciál společnosti (EPS)

Tato metoda zohledňuje jednotlivé stupně studia a počítá ukazatel, který je založený na průměrné vzdělanosti. K jednotlivým stupňům studia jsou přiřazeny koeficienty, které jsou podle skupin agregovány do jedné hodnoty koeficientu vzdělanostního potenciálu společnosti (MAZOUCH, P., FISCHER, J., 2011).

Průměrná délka vzdělání (ALE)

Jedná se o ukazatel lidského kapitálu a zároveň má kvantitativní povahu. Nevýhodou ukazatele je volba koeficientů, kdy dochází o hodnocení jednotlivých stupňů studia jejich délkou. Průměrná délka vzdělání se vypočítává pro osoby pro 25 let a starší (MAZOUCH, P., FISCHER, J., 2011).

Střední délka vzdělání (EE)

Tento způsob hodnocení úrovně lidského kapitálu používá OECD. Je to způsobem své konstrukce veličina, která je podobná střední délce života. Střední délka vzdělání se vypočítává pro osobu ve věku 5 let a, zjednodušeně řečeno, udává předpokládanou délku

školní docházky u současného předškoláka, pokud by v jednotlivých věkových skupinách zůstal zachován dnešní poměr počtu studujících a nestudujících – její hodnotu tedy spočítáme na základě znalosti účasti na formálním vzdělání v jednotlivých věkových skupinách (MAZOUCH, P., FISCHER, J., 2011).

10. NEZAMĚSTNANOST

Nezaměstnanost patří mezi další ukazatele lidského kapitálu. Nezaměstnanost se měří několika ukazateli. Prvním způsobem jak zjistíme míru nezaměstnanosti je úřad práce. Úřad práce udává míru nezaměstnanosti nejvyšší. Daleko „přísnější“ způsob využívá Ministerstvo práce a sociálních věcí, který zohledňuje nikoliv všechny, ale pouze „dosažitelné“ nezaměstnané. Třetí způsob využívá ČSÚ, který vychází z výběrového šetření pracovních sil, které se provádí čtvrtletně (ČSÚ, 2005).

Nejčastějším ukazatelem je míra nezaměstnanosti. Míra nezaměstnanosti vyjadřuje podíl počtu nezaměstnaných na ekonomicky aktivní populaci. Míra specifické nezaměstnanosti je vymezená pro specifikovanou skupinu. Například podle věku vzdělání, pohlaví a věku (MAZOUCH, P., FISCHER, J., 2011).

Nezaměstnanost můžeme rozdělit na frikční, strukturální, cyklickou, dobrovolnou a nedobrovolnou.

Frikční nezaměstnanost se někdy nazývá jako nezaměstnanost dočasná. Je tedy určována dobou, po kterou si zaměstnanci hledají nové pracovní místo. Většinou trvá 6–12 týdnů. Řadíme sem osoby, které hledají práci kvůli změně svého bydliště, neboť jejich místo bylo zrušeno. Dále sem mohou patřit absolventi škol, kteří potřebují více času k tomu, aby si vyhledali své nové první povolání. Patří sem zejména i osoby, které změnilly zaměstnání kvůli hledání jiného zaměstnání (VOŘÍŠKOVÁ, A., 2013). Změny mohou být způsobeny dobrovolnými změnami např. při hledání nové práce, které jsou nezaměstnaní ochotní akceptovat. Můžou být ovlivněny strukturou pracovního trhu, ale také i podmínkami nezaměstnanosti (MAREŠ, P., 2002).

Strukturální nezaměstnanost souvisí s oborovými strukturálními změnami. Hlavním důvodem vzniku této nezaměstnanosti je úpadek starších oborových odvětví a naopak rozvoj nových odvětví. U toho typu nezaměstnanosti se objevuje větší počet nezaměstnaných osob, ale hodně volných pracovních míst. Je jako frikční považována za přirozenou (VOŘÍŠKOVÁ, A., 2013).

Cyklická nezaměstnanost souvisí s cykly hospodářského vývoje. V době poklesu se míra nezaměstnanosti zvyšuje. Docházky k úbytku pracovních míst ve více odvětvích najednou. Proto lidé nemohou najít svá zaměstnání ve svém oboru, kde by mohli uplatnit své dovednosti a schopnosti. Patří mezi nezaměstnanost nedobrovolnou a může trvat kratší dobu (VOŘÍŠKOVÁ, A., 2013).

Dobrovolnou nezaměstnaností naopak označujeme lidi, kteří nejsou schopni přijmout zaměstnání za stanovených podmínek (mzda, dojíždění, stěhování). Většinou jim nevyhovuje výše mzdy (VOŘÍŠKOVÁ, A., 2013).

Nedobrovolnou nezaměstnanost vytváří lidé, kteří jsou nedobrovolně nezaměstnaní. Většinou tato nezaměstnanost vzniká, když je nedostatek pracovních míst a na jednom pracovním místě je více pracovníků. Převládá tedy poptávka po práci nad nabídkou pracovních míst (VOŘÍŠKOVÁ, A., 2013).

11. PRAKTICKÁ ČÁST

Praktická část se zabývá statistickou a prostorovou analýzou dat za okres Šumperk v letech 1991–2011. V každé části bude okres Šumperk srovnáván s Olomouckým krajem a ČR. První část je věnována především komparaci dat, která jsou považována za ukazatele lidského kapitálu, a tímto ukazatelem je vzdělání. Při komparaci bylo důležité stanovení jednotlivých kategorií vzdělání. První část se zabývá mimo jiné i srovnáním dat mezi muži a ženami za rok 2011. Druhá část se zabývá vývojem podílu osob podle nejvyššího ukončeného vzdělání. Změny byly provedeny mezi lety 1991–2001 a 2001–2011. Třetí část je věnována analýze vývoje délky průměrné školní docházky. Tyto údaje žádné sčítání neposkytuje, proto byl odhadnut jako vážený průměr osob podle nejvyššího ukončeného vzdělání. Čtvrtá část je věnována především specifické a registrované míře nezaměstnanosti. U registrované míry nezaměstnanosti byla data poskytnuta za rok 2011 za jednotlivé obce, okres i ČR. U specifické míry nezaměstnanosti data byla poskytnuta za okres, kraj i ČR.

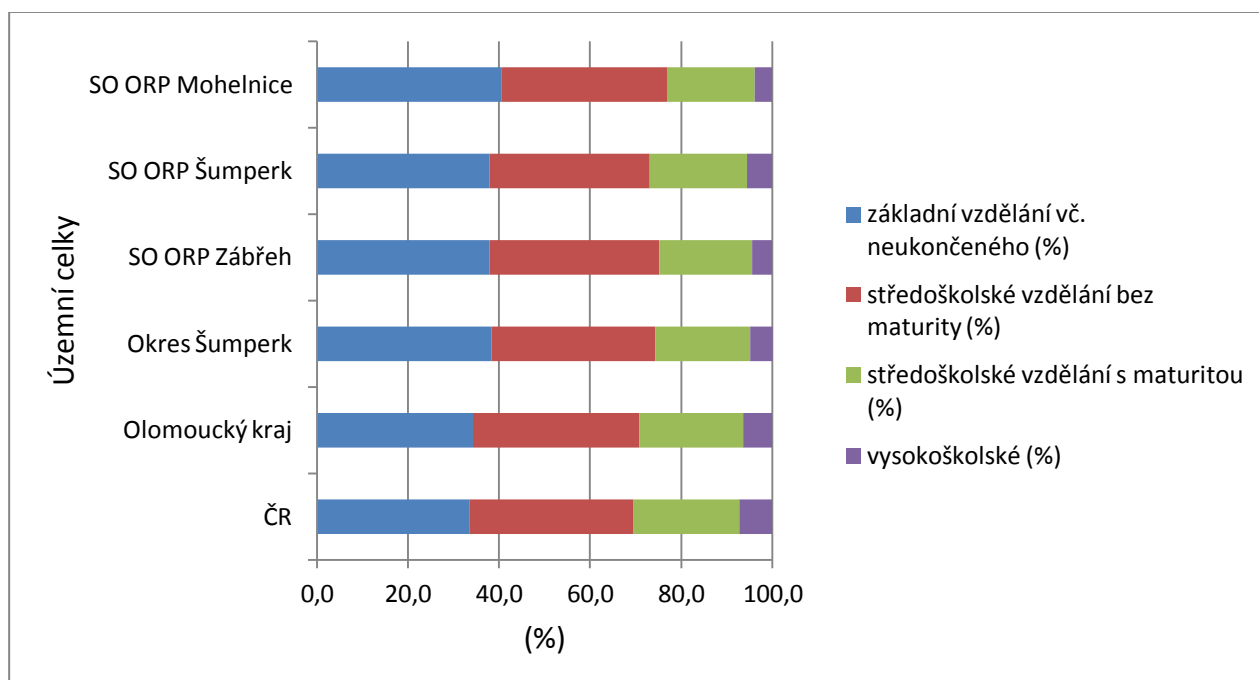
Při komparaci jednotlivých obcí došlo k tomu, že některé obce spadaly pod jiné a nebyly již samostatnými obcemi. Příkladem je obec Stavenice, která spadala pod obec Úsov. Stavenice byla připojena v letech 1976–1992 k Úsovu. Po roce 1992 se osamostatnila (MIKETOVÁ, V., 2011).

Další obcí byla obec Petrov nad Desnou. Od roku 1945 byla součástí Sobotína. V roce 2010 vznikla samostatná obec Petrov nad Desnou (VANÍČEK, J., 2011). Obec Šléglov byla součástí Vikantic. V roce 1992 se Šléglov od Vikantic odtrhl a stal se samostatnou obcí (KREJČÍ, L., 2004). Obec Zborov byla součástí Štítů a v roce 1992 se stala samostatnou obcí (HOLÁŇOVÁ, J., 2003).

11.1 Vývoj osob podle nejvyššího ukončeného vzdělání v letech 1991–2011

Tato část se zabývá analýzou nejvyššího ukončeného vzdělání v letech 1991–2011 v okrese Šumperk, který bude porovnáván s Olomouckým krajem a ČR.

11.1.1 Charakteristika územního rozložení osob podle nejvyššího ukončeného vzdělání v roce 1991

Obr. 3: Charakteristika územního rozložení osob podle nejvyššího ukončeného vzdělání v SO ORP, okrese Šumperk, Olomouckém kraji a v ČR v roce 1991 (Zdroj: SLDB, 1991, vlastní zpracování)

Obr. 3 a Tab. 9 v příloze vykazují, že nejvyšší procento osob se základním vzděláním vč. neukončeného se nachází v SO ORP Mohelnici, která vykazuje 40,6 %. V SO ORP Zábřehu a Šumperku se hodnoty základního vzdělání vč. neukončeného pohybovaly na 38 %. Středoškolského vzdělání bez maturity dosahuje nejvíce procent osob v SO ORP Zábřehu

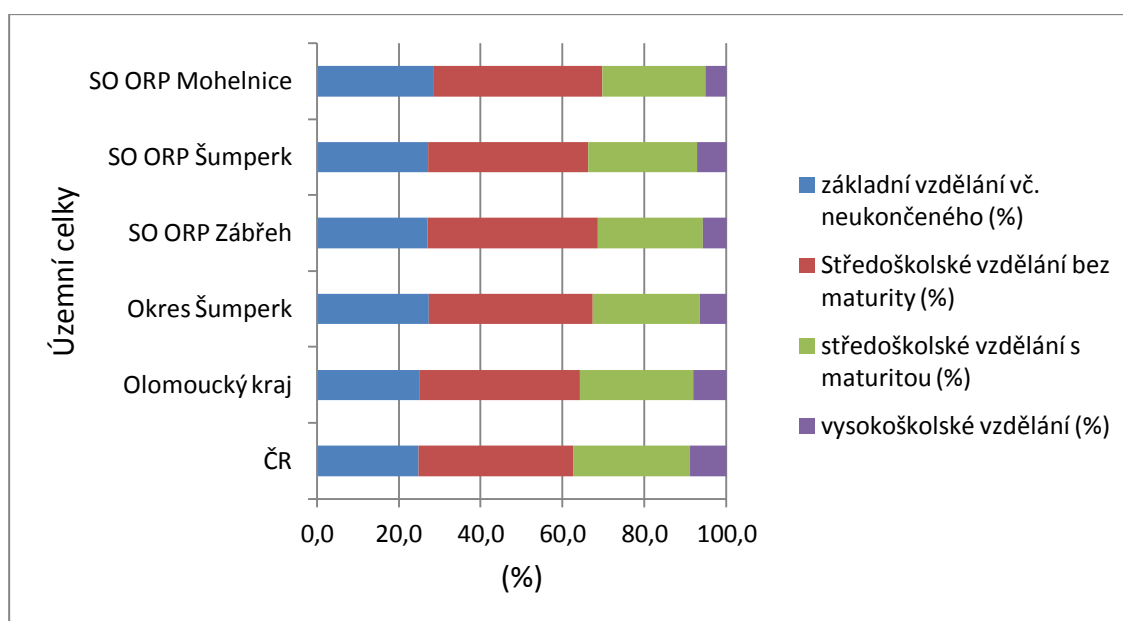
(37,2 %), dále v SO ORP Mohelnici (36,3 %) a v SO ORP Šumperku (35,2 %). Daleko hůř je na tom středoškolské vzdělání s maturitou, kde hodnoty byly mnohem nižší než v předchozích dvou kategoriích. Nejvíce procent osob se středoškolským vzděláním s maturitou se nachází v SO ORP Šumperku (21,3 %) a nejméně v SO ORP Mohelnici (19,2 %). Vysokoškolské vzdělání má nejméně procent osob ze všech kategorií. Nejvíce procent vysokoškolského vzdělání dosahuje SO ORP Šumperk (5,6 %), potom SO Zábřeh (4,4 %) a nejméně se nachází v SO ORP Mohelnici, která tvoří pouze 3,9 % osob s vysokoškolským vzděláním.

Tab. 3 v příloze vykazuje, že nejvíce procent osob se základním vzděláním vč. neukončeného dosáhla obec Hraběšice (68,5 %), zatímco nejméně procent osob se základním vzděláním vč. neukončeného se nachází v Šumperku (30,3 %). Nejvíce procent osob se středoškolským vzděláním bez maturity dosáhla obec Krchleby (53,8 %). Nejhorší umístění z hlediska osob se středoškolským vzděláním bez maturity má obec Jakobovice, kde hodnota dosáhla 22,9 %. Nejvíce procent osob se středoškolským vzděláním s maturitou se vyskytuje v Zábřehu (24,7 %) a v Šumperku (28,0 %). Tyto dvě obce patří mezi největší obce v okrese, a jsou zároveň obcemi s rozšířenou působností, tudíž je v obcích větší možnost dosáhnout středoškolského vzdělání s maturitou, než je tomu na venkově. Nejméně procent osob se středoškolským vzděláním s maturitou bylo zaznamenáno v obci Hraběšice (1,9 %). Obce Zábřeh a Šumperk dosáhly nejvíce procent obyvatel s vysokoškolským vzděláním. Může to být dáno tím, že se v těchto obcích vyskytuje nejvíce obyvatel, kteří dosáhnou právě tohoto vysokoškolského vzdělání. Obce Janoušov, Kopřivná, Krchleby a Rejchratice vykazují 0 % vysokoškolského vzdělání.

Tab. 3 v příloze vykazuje, že okres Šumperk dosahoval nejvíce procent osob se základním vzděláním vč. neukončeného (38,4 %). Olomoucký kraj dosáhl 34,3 % osob a ČR 33,6 % osob se základním vzděláním vč. neukončeného. Stejných hodnot dosahovala ČR i okres Šumperk u středoškolského vzdělání bez maturity, kdy dosahovaly 35,9 % osob. Větší hodnotu u středoškolského vzdělání bez maturity než bylo v okrese a v ČR vykazoval Olomoucký kraj, který dosáhl 36,5 % osob se středoškolským vzděláním bez maturity. Nejvíce středoškolského vzdělání s maturitou dosáhla ČR (23,3 %). Olomoucký kraj dosáhl méně procent osob se středoškolským vzděláním s maturitou než ČR (22,7 %). Nejméně procent osob se středoškolským vzděláním s maturitou zaznamenal okres Šumperk (20,8 %). Nejméně procent dosáhla kategorie vysokoškolského vzdělání u všech administrativních

jednotek. Olomoucký kraj dosáhl vysokoškolského vzdělání 6,4 %, ČR 7,3 % osob a okres pouze 5,0 % osob s vysokoškolským vzděláním.

11.1.2 Charakteristika územního rozložení osob podle nejvyššího ukončeného vzdělání v roce 2001

Obr. 4: Charakteristika územního rozložení osob podle nejvyššího ukončeného vzdělání v okrese Šumperk, Olomouckém kraji a v ČR v roce 2001 (Zdroj: SLDB, 2001, vlastní zpracování)

Nejvíce procent osob se základním vzděláním vč. neukončeného se nachází v SO ORP Mohelnici (28,6 %) stejně jako v roce 1991. Z obr. 4 lze vidět, že SO ORP Zábřeh a SO ORP Šumperk se pohybovaly kolem 27%. Středoškolské vzdělání bez maturity tvořilo nejvíce procent osob v SO ORP Zábřehu (41,6 %) a nejméně v SO ORP Šumperku (39,1 %). Nejvíce procent osob se středoškolským vzděláním s maturitou vykazuje SO ORP Šumperk 26,5 % a nejméně SO ORP Mohelnice 25,1 %. Toto pořadí SO ORP zůstává nadále stejné i pro vysokoškolské vzdělání, kdy opět nejvíce procent dosahuje SO ORP Šumperk (7,2 %) a nejméně SO ORP Mohelnice (5,1 %).

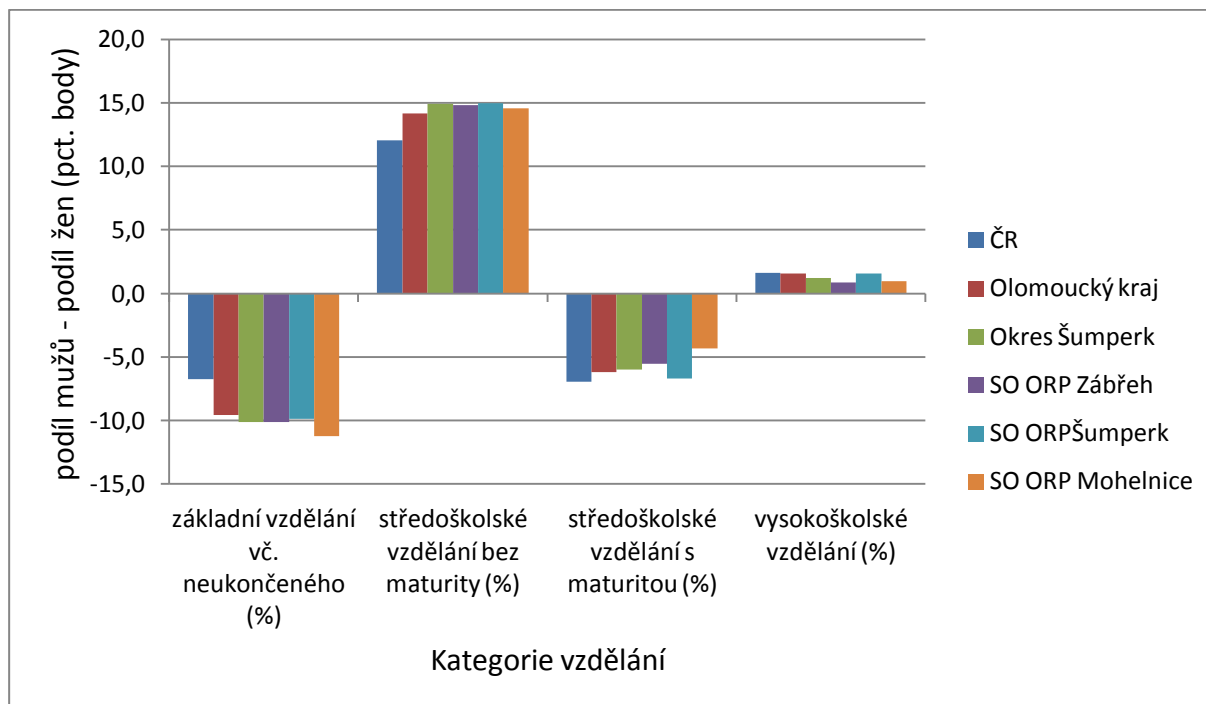

Nejvíce procent osob se základním vzděláním vč. neukončeného se nachází opět v SO ORP Mohelnici (25,6 %) a nejméně v SO ORP Zábřehu (23,6 %). V SO ORP Zábřehu se nachází největší procento osob se středoškolským vzděláním bez maturity, zatímco v SO ORP Šumperku nejmenší. Tab. 11 v příloze vykazuje, že nejvíce procent osob se středoškolským vzděláním s maturitou se nachází v SO ORP Šumperku (29,6 %) a nejmenší v SO ORP Mohelnici (28,0 %). SO ORP Šumperk vykazuje nejvíce procent osob s vysokoškolským vzděláním.

Tab. 5 v příloze vykazuje, že nejvíce procent osob se základním vzděláním vč. neukončeného dosáhla stejně jako v roce 2001 obec Hynčina (40,6 %) a obec Jinřichov (40,8 %). Nejméně procent vykazuje obec Postřelmůvek, která dosáhla pouze 18,4 % osob se základním vzděláním vč. neukončeného. Obce Vikantice a Maletín dosáhly nejvíce procent osob se středoškolským vzděláním bez maturity a nejméně obce Šléglov a Hraběšice. Šumperk jako v předchozích letech vykazuje nejvíce procent lidí se středoškolským vzděláním s maturitou. Ve Vikanticích dosáhlo pouze 10,8 % osob se středoškolským vzděláním s maturitou. V roce 2011 se nejvíce procent vysokoškolsky vzdělaných lidí nachází v obcích Hraběšice, Šléglově a v Šumperku a nejméně ve Vikanticích.

Základní vzděláním vč. neukončeného v okrese tvoří 24,4 % osob, v Olomouckém kraji 22,5 % osob a v ČR 23,4 % osob se základním vzděláním vč. neukončeného. Ve všech administrativních jednotkách převládá středoškolské vzděláním bez maturity nad ostatními kategoriemi vzděláním. Nejvíce osob se středoškolským vzděláním bez maturity se nacházelo v okrese Šumperk (37,4 %). Nejméně procent osob se středoškolským vzděláním bez maturity dosáhla ČR (33,0 %). Středoškolského vzděláním s maturitou nejvíce dosahuje ČR a nejméně okres Šumperk. Vysokoškolské vzděláním představuje opět nejmenší procento osob s porovnáním se všemi kategoriemi. Nejméně procent získal okres Šumperk, kde hodnota dosahovala pouze 9,1 %. Olomoucký kraj dosáhl 11,4 % a ČR 12,5 % osob s vysokoškolským vzděláním.

11.1.4 Územní rozdíly úrovně vzdělání mužů a žen v roce 2011

Obr. 6: Rozdíly ve vzdělanostní struktuře mužů a žen na Šumpersku v roce 2011 (Zdroj: SLDB, 2011, vlastní zpracování)

Obr. 6 vykazuje podíl mužů a žen v roce 2011. Z obrázku lze vyčíst, že na Šumpersku jsou celkově „gendrové“ rozdíly ve vzdělanosti vyšší, než v Olomouckém kraji a v ČR, neliší se ale charakterem rozdílů: v kategoriích základního vzdělání vč. neukončeného a středoškolského vzdělání s maturitou mají ženy vyšší podíl než muži, zatímco ve zbývajících dvou kategoriích mají muži vyšší podíl než ženy.

Tab. 12 v příloze vykazuje, že u základního vzdělání vč. neukončeného se největší záporná hodnota vyskytovala v SO ORP Mohelnici, která dosáhla u podílu mužů a žen -11,3 %. U středoškolského vzdělání bez maturity dosahoval největší hodnoty SO ORP Šumperk (15 %). Daleko méně procent se objevuje u středoškolského vzdělání s maturitou ve srovnání se základním vzděláním vč. neukončeného. Největší hodnota u středoškolského vzdělání nastala v ČR (-6,9 %). Vysokoškolské vzdělání se pohybovalo v průměru 1,3%.

11.1.5 Komparace nejvyššího ukončeného vzdělání v letech 1991–2011

Ze všech tří tabulek, které jsou uvedeny v příloze (Tab. 3, 4, 5) lze vidět, že podíl osob se základním vzděláním vč. neukončeného od roku 1991 trvale klesal. V letech 2001–2011 převažovalo středoškolské vzdělání bez maturity ve všech administrativních jednotkách nad ostatními kategoriemi, zatímco v roce 1991 převažovalo ve všech územních jednotkách základní vzdělání vč. neukončeného. Podíl osob se středoškolským vzděláním s maturitou a vysokoškolským vzděláním v okrese, v kraji a v ČR od roku 1991 jen rostl.

Nejvýraznější vzrůst u základního vzdělání vč. neukončeného nastal v roce 1991, kdy největší hodnoty dosáhl okres Šumperk. Středoškolského vzdělání bez maturity dosáhlo nejvíce procent osob právě v letech 2001–2011. Největší hodnota byla dosažena právě u této kategorie v roce 2001 v okrese Šumperk. Nejvýraznější vzrůst u středoškolského vzdělání s maturitou nastal v roce 2011, kdy celá ČR dosáhla 23,4 %, naopak nejmenší hodnotu vykazoval rok 1991 právě u této kategorie v okrese Šumperk (20,8 %). Vysokoškolské vzdělání od roku 1991 jen rostlo. Nejvíce byla tato kategorie dosažena při posledním sčítání v roce 2011. Nejvyšší hodnotu vykazovala ČR (12,5 %).

Můžeme říci, že okres vykazoval vyšší hodnoty u základního vzdělání vč. neukončeného, zatímco ČR nejméně. ČR dosahovala vždy vyšší hodnoty u kategorií vysokoškolského vzdělání a středoškolského vzdělání s maturitou.

11.3 Vývoj podílu osob s nejvyšším ukončeným vzděláním v letech 1991–2011

Pro charakteristiku vývoje podílu osob s nejvyšším ukončeným vzděláním v letech 1991–2001 a 2001–1991 byly zjišťovány změny zastoupení jednotlivých vzdělanostních kategorií v procentních bodech.

11.3.1 Vývoj podílu osob s nejvyšším ukončeným vzděláním v letech 1991–2001

U základního vzdělání vč. neukončeného se všechny hodnoty vyskytují v záporných hodnotách. Největší pokles nastal u podílu osob se základním vzděláním vč. neukončeného v obci Hraběšici, který poklesl o 31,3 procentních bodů, zatímco nejmenší pokles vykazuje obec Krchleby. Ve středoškolském vzdělání bez maturity se vyskytuje většina obcí v kladných hodnotách kromě obcí Bohuslavice, Janoušov a Krchleby, které zůstaly v poklesu. Největší nárůst podílu osob se středoškolským vzděláním bez maturity nastal v obci Palonín a nejmenší v obci Janoušov. Středoškolské vzdělání s maturitou se vyskytovalo v kladných hodnotách kromě obce Rejchratice, která poklesla o 0,9 procentních bodů, zatímco nejvíce procentních bodů dosáhla obec Hraběšice. U vysokoškolského vzdělání se objevuje více obcí se zápornými hodnotami, kterými jsou obce Vikantice, Šléglov, Police a Maletín. Největší nárůst u podílu osob s vysokoškolským vzděláním se objevil v obci Hynčíně.

Podíl osob se základním vzděláním vč. neukončeného se snížil v okrese a v kraji o 11 procentních bodů a u ČR o 9,2 procentních bodů. Všechny tyto tři administrativní jednotky se u podílu osob se středoškolským vzděláním bez maturity pohybovaly v kladných hodnotách. Okres Šumperk dosáhl 4,2 procentních bodů, Olomoucký kraj 2,1 procentních bodů a ČR 2,5 procentních bodů podílu osob se středoškolským vzděláním bez maturity. U podílu osob se středoškolským vzděláním s maturitou se pohybovaly všechny tři administrativní jednotky v kladných hodnotách. Nejvíce osob se středoškolským vzděláním s maturitou zaznamenal

okres Šumperk a nejméně ČR. Nejvyšší podíl vysokoškolských osob nastal v ČR a nejmenší podíl nastal v okrese.

11.3.2 Vývoj podílu osob s nejvyšším ukončeným vzděláním v letech 2001–2011

U základního vzdělání vč. neukončeného se většina obcí pohybovala v poklesu kromě pěti obcí, kterými jsou Rejchratice, Šléglov, Palonín, Mírov a Hoštejn. Největší pokles u podílu osob se základním vzděláním vč. neukončeného nastal v obci Vernýřovice. U podílu osob se středoškolským vzděláním bez maturity vykazovala nejvíce procentních bodů obec Hynčina a nejméně obec Rejchratice. Žádné změny nenastaly u vývoje podílu osob se středoškolským vzděláním bez maturity v obcích Písařov a Staré Město. Podíl osob se středoškolským vzděláním s maturitou vzrostl. Nejvíce procentních bodů dosahovala obec Nemile, zatímco nejméně obec Šléglov. U podílu osob s vysokoškolským vzděláním se obce objevovaly v kladných hodnotách, kromě obce Hrabšíř, která poklesla o 0,1 procentních bodů. Nejvíce procentních bodů, co se týče podílu osob s vysokoškolským vzděláním dosáhla obec Hraběšice.

Největší poklesy byly zaznamenány v okrese, v kraji a v ČR u podílu osob se základním vzděláním vč. neukončeného a středoškolského vzdělání bez maturity. Zbývající dvě kategorie zaznamenávaly kladné hodnoty.

11.4 Analýza vývoje průměrné délky školní docházky

Tato část se zabývá analýzou vývoje průměrné délky školní docházky. Tento údaj naše sčítání neposkytuje, a proto byl odhadnut jako vážený průměr počtu osob v jednotlivých kategoriích dokončeného vzdělání. Analýza průměrné délky školní docházky byla provedena za okres Šumperk, Olomoucký kraj a ČR v letech 1991–2011.

11.4.1 Analýza vývoje průměrné délky školní docházky v letech 1991–2011

Tab. 8 v příloze vykazuje, že nejvíce let průměrné délky školní docházky v letech 1991–2001 dosahuje obec Šléglov. Obec Drozdov v letech 1991–2001 zaznamenala nejméně let délky průměrné školní docházky.

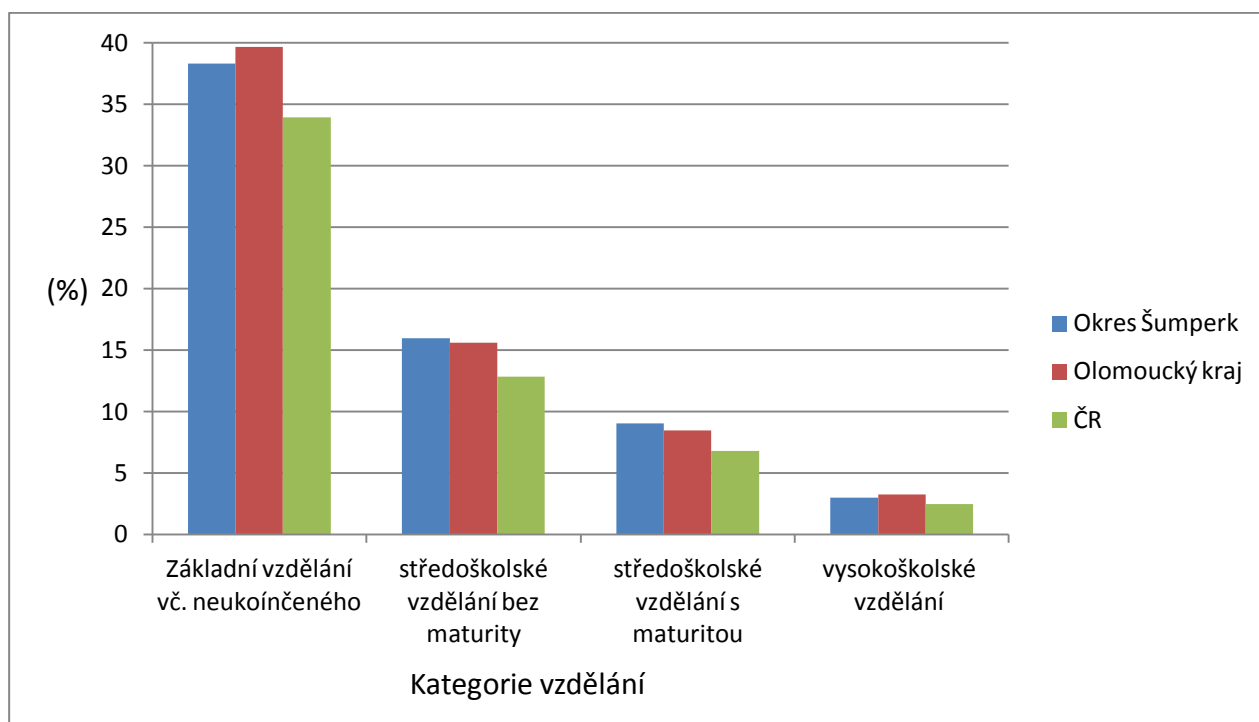
V letech 2001–2011 nejvíce let dosahovala obec Hraběšice, zatímco nejméně let délky průměrné školní docházky vykazuje Mírov.

V letech 1991–2001 v okrese vzrostla průměrná délka školní docházky. V kraji o 0,5 let a v ČR o 0,4 let. I v letech 2001–2011 se průměrná délka školní docházky zvýšila ve srovnání s lety 1991–2001, ale už ne tak razantně: v Olomouckém kraji a okresu Šumperk o 0,2 let, v ČR o 0,4 let. Je zřejmé, že úroveň vzdělanosti obyvatelstva Olomouckého kraje a Šumperska se přiblížila k celostátnímu průměru jen nepatrně.

11.5 Specifická a registrovaná míra nezaměstnanosti v roce 2011

Tato část se zabývá specifickou a registrovanou mírou nezaměstnanosti, což jsou další ukazatelé lidského kapitálu. Specifická míra nezaměstnanosti popisuje nezaměstnanost sociální, vzdělanostní, věkovou nebo jinou. Představuje podíl počtu určité skupiny nezaměstnaných na shodě pracovní síly v procentech. Míra registrované nezaměstnanosti se vypočítá jako podíl dosažitelných uchazečů na ekonomicky aktivním obyvatelstvu. Obě míry vykazují data za rok 2011.

11.5.1 Specifická míra nezaměstnanosti za okres Šumperk, Olomoucký kraj a ČR v roce 2011

Obr. 7: Specifická míra nezaměstnanosti v roce 2011 v okrese Šumperk, v Olomouckém kraji a v ČR (Zdroj: SLDB, 2011 a MPSV, 2015, vlastní zpracování)

Tab. 2: Specifická míra nezaměstnanosti v roce 2011 v okrese Šumperk, v Olomouckém kraji a v ČR

	Základní vzdělání vč. neukončeného (%)	Středoškolské vzdělání bez maturity (%)	Středoškolské vzdělání s maturitou (%)	Vysokoškolské vzdělání (%)
Okres Šumperk	38,3	15,9	9,0	3,0
Olomoucký kraj	39,6	15,6	8,5	3,2
ČR	33,9	12,8	6,8	2,5

Zdroj: SLDB, 2011, vlastní zpracování

Obr. 7 a Tab. 2 vykazují specifickou míru nezaměstnanosti za rok 2011 v okrese, v kraji a za celou ČR. V obou případech lze vidět, že specifická míra nezaměstnanosti postihla právě nejvíce kategorii základního vzdělání vč. neukončeného. Nejvíce procent vykazuje Olomoucký kraj (39,6 %). Nejmenší míru nezaměstnanosti základního vzdělání vč. neukončeného zaznamenala ČR (33,9 %). Středoškolské vzdělání bez maturity bylo už daleko méně postihnuto mírou nezaměstnanosti. Největší nezaměstnanost zasáhla kategorii středoškolského vzdělání bez maturity v okrese Šumperk, zatímco nejméně byla zasažena ČR. Poslední dvě kategorie byly postihnuty mírou nezaměstnanosti daleko méně. Středoškolské vzdělání s maturitou nezaměstnanost nejvíce zasáhla okres Šumperk a nejméně opět ČR. Nejvyšší míra nezaměstnanosti u vysokoškolského vzdělání nastala v Olomouckém kraji, zatímco nejmenší míra nezaměstnanosti nastala v ČR.

11.5.2 Registrovaná míra nezaměstnanosti za okres Šumperk, Olomoucký kraj a ČR v roce 2011

Tab. 15 v příloze vykazuje největší nezaměstnanost ve Vikanticích v únoru, kdy dosáhla 45,9 %. Vikantice jako jediná obec v okrese představuje největší míru nezaměstnanosti. Nejmenší míra nezaměstnanosti postihla obec Vyšehoří.

Okres Šumperk a Olomoucký kraj vykazují vyšší hodnoty nezaměstnanosti než ČR. Nejmenší nezaměstnanost v okrese Šumperk nastala v říjnu (10,5 %) a největší v lednu a březnu (12,3 %). Olomoucký kraj byl nejvíce zasažen nezaměstnaností v lednu (13,0 %) a nejméně v říjnu (10,0 %). Nejmenší hodnotu ČR vykazuje v lednu, tedy 7,5 % a největší v březnu (9,2 %).

12. ZÁVĚR

Lidský kapitál je výsledkem vzdělání, vrozených schopností a dovedností, s kterými jedinec umí disponovat. Lidský kapitál můžeme dále členit na základní a širší kapitál. Bývá většinou součástí sociálního potenciálu či celku (KOSCHIN, F., 2005).

Součástí sociálního potenciálu je sociální a kulturní kapitál. Sociální kapitál představuje hodnoty jako je rodina, vzdělání, sociální vazby, kolektivní práce, členství ve společnosti apod. Kulturní kapitál vyjadřuje určitou skupinu osob nebo jednotlivce a to z hlediska zvládnutí bohatství ve společnosti. Jedná se o takové bohatství, které je užitečné (ZICH, F. a kol., 2006).

Lidský kapitál lze posuzovat zjišťováním úrovně vzdělání. Součástí této práce byla statistická a prostorová analýza dat za okres Šumperk v letech 1991–2011, kde byly stanoveny 4 vzdělávací kategorie, kde bylo nutné agregovat kategorie do vzájemně srovnatelných skupin, kterými byly:

- 1) základní vzdělání vč. neukončeného,
- 2) středoškolské vzdělání bez maturity,
- 3) středoškolské vzdělání s maturitou,
- 4) vysokoškolské vzdělání.

Základní vzdělání vč. neukončeného v roce 1991 vykazovalo v okrese Šumperk, v Olomouckém kraji a v ČR nejvíce procent osob s ukončeným vzděláním. V letech 2001–2011 základní vzdělání vč. neukončeného vykazovalo už méně procent osob s ukončeným vzděláním než v roce 1991. Dá se říci, že základní vzdělání od roku 1991 pokleslo, zatímco středoškolské vzdělání s maturitou a vysokoškolské vzdělání mezi lety 1991–2011 jen rostla. Největší procento středoškolsky vzdělaných lidí bez maturity nastalo v letech 2001–2011. Nejvíce osob se základním vzděláním vč. neukončeného a středoškolského vzdělání bez maturity převažovalo vždy více v okrese Šumperk než v Olomouckém kraji nebo v ČR. Zbývající dvě kategorie v letech 1991–2011 převažovaly spíše v Olomouckém kraji a v celé ČR, zatímco v okrese Šumperk vykazovaly menší hodnoty.

Dalším ukazatelem je průměrná délka školní docházky v letech 1991–2011. V letech 1991–2001 v okrese vzrostla průměrná délka školní docházky. V kraji vzrostla o 0,5 let a v ČR vzrostla o 0,4 let. I v letech 2001–2011 se délka průměrné školní docházky zvýšila ve srovnání s lety 1991–2001. Je tedy zřejmé, že úroveň vzdělanosti obyvatelstva Olomouckého kraje a Šumperska se přiblížila k celostátnímu průměru jen nepatrně. V posledních porovnávaných letech kraj i okres dosahovali stejných hodnot.

Posledním ukazatelem byla specifická a registrovaná míra nezaměstnanosti. Největší nezaměstnanost v obcích nastala ve Vikanticích, která vykazuje extrémní hodnoty v celém okrese. Specifická míra nezaměstnanosti postihla nejvíce základní vzdělání vč. neukončeného, naopak nejméně postihla vysokoškolské vzdělání.

13. SUMARRY

The human capital is the result of education, innate abilities and skills. Human capital can be classified into basic capital and broader capital. Social capital is composed of social and cultural capital. The human capital can be assessed by research of the highest achieved level of education. This study includes a statistical and spatial analysis of data in the Šumperk district conducted in between 1991 and 2011. The study data was then compared to those from the Olomouc district and the rest of The Czech Republic where four main educational categories (aggregated into further groups) were specified. Generally speaking, we can say that the level of achieved primary education (including the unfinished one) has increased in all regions of the Czech Republic since 1991. In the study, the category of high school education without the final exam/maturita was the most dominant. Since 1991, the number of people who gained high school education (with the maturita exam) and university education has increased. The average duration of school attendance has decreased. In between 1991 and 2001, the average school attendance increased more than in between 2001 and 2011. The last indicator of the human capital is the registered and specific unemployment rate. This phenomenon most affected Vikantice village, while the least affected village was Vyšehoří. Šumperk district is one of the regions most affected by unemployment. Here, the specific unemployment rate most affected the category of people who achieved primary education, while the number of those who achieved university education remained unaffected.

14. LITERATURA

ČSÚ. *Metainformace k ukazateli* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2004 [cit. 2015-04-24]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/mi/mi_ukazatel.jsp?kodukaz=6245

ČSÚ. *Školní statistická ročenka 2005* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2005 [cit. 2015-04-24]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/skolni_statisticka_rocenka

ČSÚ. *Trh práce v ČR: Metodické vysvětlivky* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2006 [cit. 2015-04-24]. Dostupné z: http://csugeo.i-server.cz/csu/2005edicniplan.nsf/o/3103-05-za_roky_1993_2004-metodicke_vysvetlivky

ČSÚ. *Úroveň vzdělání obyvatelstva podle výsledků sčítání lidu*. Praha: Odbor statistiky obyvatelstva, 2014. 30 s. ISSN 170232-14. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20536250/17023214.pdf/7545a15a-8565-458b-b4e3-e8bf43255b12?version=1.1>

HOLÁŘNOVÁ, J. *Historie obce Zborov* [online]. Nový Jičín: Beskydy - Valašsko, regionální agentura CR, 2003 [cit. 2015-04-24]. Dostupné z: <http://viditelny-macek.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=96281>

KAMENÍČEK, J. *Lidský kapitál bohatství, které dřímá v nás*. Praha: Karolinum, 2012. 230 s. ISBN 978-80-246-2139-5.

KARTUSOVÁ, V. *Specifické míry nezaměstnanosti*. Brno, 2006. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně, ekonomicko-správní fakulta.

KOSCHIN, F. *Kapitoly z ekonomické demografie*. Praha: Oeconomica, 2005. 52 s. ISBN 80-245-0959-8.

KOUBEK, J. *Několik poznámek k pojetí lidského kapitálu*. Demografie, roč. 52, 2010, č. 3, s. 177-180.

KREJČÍ, L. *Historie Šléglůva* [online]. Praha: ATUR ČR, 2004 [cit. 2015-04-24]. Dostupné z: <http://www.zapadoceskelazne.tourism.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=114026>

KUBĚNOVÁ, V. *Návrh systému hodnocení vzdělávání ve „společnosti BR“*. Brno, 2011. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně, fakulta sociálních studií.

MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002. 172 s. ISBN 8086429083.

MAZOUCH, P., FISCHER, J. *Lidský kapitál: měření, souvislosti, prognózy*. Praha: C. H. Beck, 2011. 116 s. ISBN 978-80-7400-380-6.

MIKETOVÁ, V. *Z historie města* [online]. Úsov: Město Úsov, 2011 [cit. 2015-04-24]. Dostupné z: <http://www.usov.cz/z-historie-mesta/d-132308/p1=10686>

MPSV. *Statistiky nezaměstnanosti: Čtvrtletní statistika nezaměstnanosti* [online]. MPSV ČR, 2015 [cit. 2015-05-05]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt>

ŠAFR, J. *Teorie pro všechny: Funkce kulturního kapitálu*. Socioweb: Sociologický webzín, 9/2007, s. 1–3. ISSN 1214-1720. Dostupné z: http://www.socioweb.cz/upl/editorial/download/144_socioweb%209-07%20cely%205.pdf

ÚŘAD PRÁCE ČR. *Nezaměstnanost v obcích a mikroregionech (od 1.1.2005 do 31.12.2011): v okrese Šumperk za březen 2011* [online]. Praha: MPSV ČR, 2011 [cit. 2015-04-21]. Dostupné z:

http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem/?_piref37_240429_37_240428_240428.next_page=%2Findex.do&_piref37_240429_37_240428_240428.statse=2000000000019&_piref37_240429_37_240428_240428.statse=0&_piref37_240429_37_240428_240428.send=send&_piref37_240429_37_240428_240428.stat=2000000000053&_piref37_240429_37_240428_240428.obdobi=C&_piref37_240429_37_240428_240428.rok=2011&_piref37_240429_37_240428_240428.uzemi=163000&ok=Vybrat

VANÍČEK, J. *O obci: Historie* [online]. Petrov nad Desnou: Obec Petrov nad Desnou, 2011 [cit. 2015-04-24]. Dostupné z: <http://www.petrovnaddesnou.cz/o-obci/d-1339>

VOŘÍŠKOVÁ, A. *Míra nezaměstnanosti z hlediska oboru vzdělání na Plzeňsku*. Plzeň, 2013. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni, fakulta pedagogická.

ZICH, F. a kol. *Sociální potenciál regionu*. Praha: Vysoká škola finanční a správní o.p.s., 2006. 104 s. ISBN 80-86754-69-3.

PŘÍLOHY

Seznam příloh

Příloha 1: Tab. 3: Obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání v okrese Šumperk, Olomouckém kraji a ČR za rok 1991

Příloha 2: Tab. 4: Obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání v okrese Šumperk, Olomouckém kraji a ČR v roce 2001

Příloha 3: Tab. 5: Obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání v okrese Šumperk, Olomouckém kraji a ČR za rok 2011

Příloha 4: Tab. 6: Vývoj podílu osob s nejvyšším ukončeným vzděláním za okres, kraj a ČR v letech 1991–2001

Příloha 5: Tab. 7: Vývoj podílu osob s nejvyšším ukončeným vzděláním za okres, kraj a ČR v letech 2001–2011

Příloha 6: Tab. 8: Analýza vývoje průměrné délky školní docházky v okrese, kraji a v ČR v letech 1991–2011

Příloha 7: Tab. 9: Obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání v SO ORP, okrese, kraji a ČR v roce 1991

Příloha 8: Tab. 10: Obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání v SO ORP, okrese, kraji a ČR v roce 2001

Příloha 9: Tab. 11: Obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání za SO ORP, okres, kraj a ČR v roce 2011

Příloha 10: Tab. 12: Podíl mužů a žen podle nejvyššího ukončeného vzdělání v SO ORP, okrese, kraji a ČR v roce 2011

Příloha 11: Tab. 13: Muži podle nejvyššího ukončeného vzdělání v okrese, v kraji a v ČR v roce 2011

Příloha 12: Tab. 14: Ženy podle nejvyššího ukončeného vzdělání v okrese, v kraji a v ČR v roce 2011

Příloha 13: Tab. 15: Míra registrované nezaměstnanosti za okres, kraj a ČR v roce 2011

Příloha 14: Obr. 8: Vývoj podílu osob se základním vzděláním vč. neukončeného v letech 1991–2001 v okrese Šumperk

Příloha 15: Obr. 9: Vývoj podílu osob se středoškolským vzděláním bez maturity v letech 1991–2001 v okrese Šumperk

Příloha 16: Obr. 10: Vývoj podílu osob se středoškolským vzděláním s maturitou v letech 1991–2001 v okrese Šumperk

Příloha 17: Obr. 11: Vývoj podílu osob s vysokoškolským vzděláním v letech 1991–2001 v okrese Šumperk

Příloha 18: Obr. 12: Vývoj podílu osob se základním vzděláním vč. neukončeného v letech 2001–2011 v okrese Šumperk

Příloha 19: Obr. 13: Vývoj podílu osob se středoškolským vzděláním bez maturity v letech 2001–2011 v okrese Šumperk

Příloha 20: Obr. 14: Vývoj podílu osob se středoškolským vzděláním s maturitou v letech 2001–2011 v okrese Šumperk

Příloha 21: Obr. 15: Vývoj podílu osob s vysokoškolským vzděláním v letech 2001–2011 v okrese Šumperk

Příloha 22: Obr. 16: Vývoj podílu osob s povinnou školní docházkou v letech 1991–2001 v okrese Šumperk

Příloha 23: Obr. 17: Vývoj podílu osob s povinnou školní docházkou v letech 2001–2011 v okrese Šumperk

Příloha 24: Obr. 18: Obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání v okrese Šumperk v roce 1991

Příloha 25: Obr. 19: Obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání v okrese Šumperk v roce 2001

Příloha 26: Obr. 20: Obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání v okrese Šumperk v roce 2011

Příloha 1

Tab. 3: Obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání v okrese Šumperk, Olomouckém kraji a ČR za rok 1991

	Základní vzdělání vč. neukončeného (%)	Základní vzdělání vč. neukončeného celkem	Středoškolské vzdělání bez maturity (%)	Středoškolské vzdělání bez maturity celkem	Středoškolské vzdělání s maturitou (%)	Středoškolské vzdělání s maturitou celkem	Vysokoškolské vzdělání (%)	Vysokoškolské vzdělání celkem
Bludov	37,9	980	38,6	998	19,5	504	4,0	103
Bohdíkov	46,6	516	34,9	386	16,3	180	2,3	25
Bohuslavice	42,4	143	38,6	130	13,4	45	5,6	19
Bohutín	37,2	255	40,6	278	19,1	131	3,1	21
Branná	45,5	135	33,0	98	16,8	50	4,7	14
Bratrušov	50,5	220	35,1	153	12,2	53	2,3	10
Brníčko	47,2	230	35,3	172	15,0	73	2,5	12
Bušín	44,9	158	31,8	112	20,5	72	2,8	10
Dlouhomilov	49,6	190	32,9	126	15,7	60	1,8	7
Dolní Studénky	36,4	358	39,4	388	19,4	191	4,8	47
Dubicko	39,0	290	37,8	281	18,8	140	4,4	33
Hanušovice	42,9	1 217	37,3	1 056	17,0	483	2,8	78
Horní Studénky	52,3	145	33,2	92	12,3	34	2,2	6
Hoštejn	35,1	112	37,6	120	23,8	76	3,4	11
Hraběšice	68,5	37	25,9	14	1,9	1	3,7	2
Hrabišín	43,3	273	42,2	266	12,4	78	2,1	13
Hrabová	43,5	207	41,6	198	13,2	63	1,7	8
Hynčina	59,7	105	30,1	53	9,1	16	1,1	2
Chromec	38,1	171	39,9	179	18,7	84	3,3	15
Jakubovice	61,8	81	22,9	30	13,7	18	1,5	2
Janoušov	54,4	31	36,8	21	8,8	5	0,0	0
Jedlí	42,3	235	41,5	231	13,8	77	2,3	13
Jestřebí	52,0	221	33,9	144	13,6	58	0,5	2
Jindřichov	53,9	541	33,8	339	10,9	109	1,5	15
Kamenná	50,9	250	34,6	170	12,8	63	1,6	8
Klopina	46,1	206	36,0	161	15,0	67	2,9	13
Kolšov	43,9	246	40,0	224	14,6	82	1,4	8
Kopřivná	53,2	126	39,2	93	7,6	18	0,0	0
Kosov	47,1	99	36,2	76	14,3	30	2,4	5
Krchleby	38,7	46	53,8	64	7,6	9	0,0	0
Lesnice	43,4	175	37,5	151	17,1	69	2,0	8
Leština	38,3	356	39,0	362	19,4	180	3,3	31
Libina	43,4	1 172	39,2	1 059	14,3	387	3,1	85
Lipinka	52,7	89	33,1	56	12,4	21	1,8	3

Líšnice	52,5	116	34,4	76	11,8	26	1,4	3
Loštice	37,4	898	38,0	912	20,5	492	4,2	100
Loučná nad Desnou	41,2	584	37,1	526	19,1	270	2,6	37
Lukavice	46,9	336	36,3	260	15,1	108	1,7	12
Malá Morava	55,1	245	33,5	149	9,7	43	1,8	8
Maletín	48,1	113	37,9	89	11,1	26	3,0	7
Mírov	46,7	141	40,1	121	12,9	39	0,3	1
Mohelnice	37,2	2 741	36,0	2 653	21,8	1 606	5,0	367
Moravičany	46,1	415	37,0	333	14,9	134	2,1	19
Nemile	46,1	187	37,9	154	13,5	55	2,5	10
Nový Malín	41,7	633	37,7	573	17,3	263	3,3	50
Olšany	42,0	345	33,6	276	20,3	167	4,1	34
Oskava	51,7	697	35,0	472	11,9	161	1,4	19
Palonín	50,0	143	31,5	90	16,4	47	2,1	6
Pavlov	53,3	240	32,7	147	12,7	57	1,3	6
Písařov	47,9	268	30,9	173	18,4	103	2,9	16
Police	45,0	90	33,0	66	18,0	36	4,0	8
Postřelmov	32,5	789	39,5	959	23,4	569	4,7	113
Postřelmůvek	44,4	114	37,0	95	15,6	40	3,1	8
Rájec	42,1	152	44,6	161	13,0	47	0,3	1
Rapotín	39,9	859	38,6	830	18,2	392	3,3	72
Rejchartice	47,9	57	41,2	49	10,9	13	0,0	0
Rohle	52,1	281	33,0	178	13,0	70	1,9	10
Rovensko	37,2	201	38,4	208	21,3	115	3,1	17
Ruda nad Moravou	42,8	819	36,9	705	17,3	331	3,0	57
Sobotín	48,1	1039	35,0	757	13,8	299	3,1	67
Staré Město	47,7	754	34,3	543	14,7	232	3,4	53
Sudkov	44,9	425	36,3	344	16,1	152	2,7	26
Svébohov	40,6	132	37,8	123	18,2	59	3,4	11
Štítý	46,4	780	36,8	618	14,5	243	2,3	39
Šumperk	30,3	7 200	32,6	7 761	28,0	6 661	9,1	2 170
Třeština	50,2	139	33,9	94	14,8	41	1,1	3
Úsov	47,5	471	34,9	346	15,2	151	2,4	24
Velké Losiny	37,9	888	38,8	909	19,7	462	3,5	81
Vikantice	55,8	58	38,5	40	3,8	4	1,9	2
Vikýřovice	36,6	521	38,1	542	20,7	294	4,6	66
Zábřeh	32,6	3 823	36,5	4 275	24,7	2 892	6,2	722
Zvole	41,3	221	36,6	196	16,6	89	5,4	29
OKRES ŠUMPERK	38,4	37 531	35,9	35 084	20,8	20 316	5,0	4 903
Olomoucký kraj	34,3	168 710	36,5	179 669	22,7	111 660	6,4	31 564
ČR	33,6	2 696 065	35,9	2 878 645	23,3	1 866 983	7,3	582 849

Zdroj: SLDB, 1991, vlastní zpracování

Příloha 2

Tab. 4: Obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání v okrese Šumperk, Olomouckém kraji a ČR v roce 2001

	Základní vzdělání vč. neukončené (%)	Základní vzdělání vč. neukončenu celkem	Středoškolské vzdělání bez maturity (%)	Středoškolské vzdělání bez maturity celkem	Středoškolské vzdělání s maturitou (%)	Středoškolské vzdělání s maturitou celkem	Vysokoškolské vzdělání celkem (%)	Vysokoškolské vzdělání celkem
Bludov	24,0	647	43,4	1 172	26,5	716	6,2	167
Bohdíkov	30,5	353	43,2	500	23,2	268	3,1	36
Bohuslavice	31,4	121	38,4	148	23,9	92	6,2	24
Bohutín	25,2	186	44,0	325	26,3	194	4,5	33
Branná	35,9	108	36,2	109	21,9	66	6,0	18
Bratrušov	33,5	158	40,5	191	21,8	103	4,2	20
Brníčko	30,9	156	48,7	246	16,6	84	3,8	19
Bušín	29,3	104	40,3	143	26,8	95	3,7	13
Dlouhomilov	32,1	126	42,4	166	21,2	83	4,3	17
Dolní Studénky	25,3	270	42,4	452	26,9	287	5,4	57
Drozdov	31,4	92	50,2	147	15,4	45	3,1	9
Dubicko	27,0	234	40,8	353	25,5	221	6,7	58
Hanušovice	33,7	993	42,0	1 236	21,1	622	3,2	95
Horní Studénky	30,7	89	42,1	122	23,8	69	3,5	10
Hoštejn	22,8	78	41,8	143	31,3	107	4,1	14
Hraběšice	37,2	32	30,2	26	25,6	22	7,0	6
Hrabišín	31,5	222	42,8	301	22,0	155	3,7	26
Hrabová	31,5	145	45,0	207	21,3	98	2,2	10
Hynčina	48,3	86	33,2	59	12,9	23	5,6	10
Chroměč	23,7	114	44,3	213	27,0	130	5,0	24
Jakubovice	43,1	65	35,1	53	18,5	28	3,3	5
Janoušov	43,2	19	31,8	14	22,7	10	2,3	1
Jedlí	29,0	170	46,6	273	19,6	115	4,8	28
Jestřebí	34,0	158	45,6	212	17,9	83	2,6	12
Jindřichov	42,1	468	39,2	436	17,1	190	1,7	19
Kamenná	36,2	174	43,9	211	17,7	85	2,3	11
Klopina	32,0	155	46,1	223	18,6	90	3,3	16
Kolšov	27,7	176	46,1	293	23,9	152	2,2	14
Kopřivná	41,3	100	47,5	115	10,3	25	0,8	2
Kosov	29,3	65	43,2	96	22,1	49	5,4	12
Krchleby	36,6	48	48,9	64	13,7	18	0,8	1
Lesnice	28,6	136	47,3	225	21,4	102	2,7	13
Leština	25,7	262	45,1	460	24,7	252	4,4	45
Libina	30,9	890	44,7	1 288	20,7	596	3,7	106
Lipinka	32,6	58	44,9	80	19,7	35	2,8	5

Líšnice	34,8	79	41,4	94	21,1	48	2,6	6
Loštice	25,0	644	41,4	1 068	28,0	722	5,6	145
Loučná nad Desnou	28,3	451	43,8	699	24,2	386	3,8	60
Lukavice	37,5	285	41,5	316	18,3	139	2,8	21
Malá Morava	41,1	194	41,5	196	14,4	68	3,0	14
Maletín	36,1	99	49,6	136	11,7	32	2,6	7
Mírov	30,6	105	48,7	167	18,1	62	2,6	9
Mohelnice	27,2	2 207	39,1	3 176	27,4	2 225	6,3	510
Moravičany	29,5	293	46,2	458	21,5	213	2,8	28
Nemile	27,0	127	45,7	215	22,6	106	4,7	22
Nový Malín	27,2	502	42,8	791	24,1	445	5,9	109
Olšany	33,5	307	33,8	310	27,3	251	5,5	50
Oskava	37,5	525	42,2	591	17,8	250	2,6	36
Palonín	24,7	71	49,5	142	23,7	68	2,1	6
Pavlov	38,6	184	42,4	202	16,8	80	2,3	11
Písařov	36,4	209	35,0	201	23,9	137	4,7	27
Police	36,1	74	39,0	80	22,4	46	2,4	5
Postřelmov	23,8	631	42,8	1 138	27,4	728	6,1	161
Postřelmůvek	28,6	82	45,3	130	22,3	64	3,8	11
Rájec	30,2	113	49,2	184	17,4	65	3,2	12
Rapotín	26,1	620	45,4	1 080	23,5	559	5,0	119
Rejchartice	34,6	45	55,4	72	10,0	13	0,0	0
Rohle	40,9	225	41,5	228	14,7	81	2,9	16
Rovensko	24,4	143	41,7	245	30,0	176	3,9	23
Ruda nad Moravou	29,1	600	42,1	870	24,0	495	4,8	100
Sobotín	34,3	732	41,6	887	19,8	421	4,3	92
Staré Město	37,5	648	38,5	664	19,6	338	4,4	76
Stavenice	38,1	51	40,3	54	17,2	23	4,5	6
Sudkov	30,6	298	43,5	424	22,6	220	3,3	32
Svébohov	28,3	102	39,7	143	27,0	97	5,0	18
Šléglov	30,4	7	26,1	6	26,1	6	17,4	4
Štítý	34,8	576	41,9	695	19,8	328	3,5	58
Šumperk	22,3	5 542	34,5	8 570	32,1	7 995	11,1	2 772
Třeština	30,5	93	46,2	141	20,7	63	2,6	8
Úsov	34,2	327	41,0	392	21,2	203	3,6	34
Velké Losiny	26,3	633	44,7	1 078	23,7	570	5,4	129
Vernířovice	43,3	64	35,8	53	16,9	25	4,1	6
Vikantice	43,2	35	48,2	39	8,6	7	0,0	0
Vikýřovice	23,7	397	39,7	664	28,8	482	7,8	131
Vyšehoří	25,2	42	40,7	68	32,3	54	1,8	3
Zábřeh	23,5	2 834	39,1	4 718	29,7	3 588	7,7	928
Zborov	35,7	65	40,7	74	21,4	39	2,2	4

Zvole	27,9	177	44,3	281	22,1	140	5,8	37
Okres Šumperk	27,4	28 696	40,1	42 042	26,1	27 368	6,5	6 802
Olomoucký kraj	25,2	134 302	39,1	208 586	27,7	147 729	8,1	43 368
		2 126		3 255		2 431		
ČR	24,8	168	38,0	400	28,4	171	8,9	762 459

Zdroj: SLDB, 2001, vlastní zpracování

Příloha 3

Tab. 5: Obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání v okrese Šumperk, Olomouckém kraji a ČR za rok 2011

	Základní vzdělání vč. neukončeného (%)	Základní vzdělání vč. neukončeného celkem	Středoškolské vzdělání bez maturity (%)	Středoškolské vzdělání bez maturity celkem	Středoškolské vzdělání s maturitou (%)	Středoškolské vzdělání s maturitou celkem	Vysokoškolské vzdělání (%)	Vysokoškolské vzdělání celkem
Bludov	20,7	538	40,6	1 056	29,7	773	9,0	233
Bohdíkov	25,1	289	42,8	493	27,3	315	4,9	56
Bohuslavice	28,4	118	40,6	169	22,1	92	8,9	37
Bohutín	21,7	141	41,2	268	32,3	210	4,9	32
Branná	33,2	83	37,6	94	20,4	51	8,8	22
Bratrušov	28,7	145	35,6	180	27,5	139	8,3	42
Brníčko	23,5	123	48,2	252	22,4	117	5,9	31
Bušín	23,2	80	38,8	134	28,1	97	9,9	34
Dlouhomilov	23,3	94	43,6	176	27,2	110	5,9	24
Dolní Studénky	20,4	220	39,3	424	30,6	330	9,8	106
Drozdov	25,2	68	48,9	132	22,2	60	3,7	10
Dubicko	23,3	197	39,1	331	28,3	239	9,3	79
Hanušovice	32,5	899	40,3	1 114	23,2	642	4,0	111
Horní Studénky	25,2	72	42,3	121	28,0	80	4,5	13
Hoštejn	23,2	83	35,8	128	33,5	120	7,5	27
Hraběšice	24,5	25	26,5	27	28,4	29	20,6	21
Hrabišín	28,0	200	44,1	315	24,3	174	3,6	26
Hrabová	27,1	135	38,2	190	26,5	132	8,2	41
Hynčina	40,6	58	39,9	57	11,9	17	7,7	11
Chroměč	22,6	106	40,2	188	29,5	138	7,7	36
Jakubovice	35,7	61	34,5	59	24,6	42	5,3	9
Janoušov	30,8	12	33,3	13	30,8	12	5,1	2
Jedlí	24,8	155	44,1	275	23,6	147	7,5	47
Jestřebí	28,3	138	42,0	205	25,2	123	4,5	22
Jindřichov	40,8	428	36,6	384	19,9	209	2,7	28
Kamenná	30,9	139	44,7	201	21,3	96	3,1	14
Klopina	26,3	140	42,1	224	24,4	130	7,1	38
Kolšov	26,8	168	43,9	275	25,1	157	4,2	26
Kopřivná	35,4	79	45,7	102	15,7	35	3,1	7
Kosov	25,1	69	40,0	110	25,8	71	9,1	25
Krchleby	34,2	52	50,0	76	11,8	18	3,9	6
Lesnice	22,7	120	44,0	233	26,7	141	6,6	35
Leština	22,7	242	40,5	432	29,9	319	6,8	73
Libina	26,8	764	44,2	1 258	24,1	686	4,8	138
Líšnice	32,1	89	37,2	103	23,8	66	6,9	19

Loštice	23,8	608	38,9	993	28,8	736	8,5	216
Loučná nad Desnou	27,5	399	40,5	588	27,2	395	4,9	71
Lukavice	28,3	202	43,9	314	23,1	165	4,8	34
Malá Morava	39,8	172	38,2	165	16,7	72	5,3	23
Maletín	31,7	92	50,7	147	14,5	42	3,1	9
Mírov	32,0	221	46,2	319	18,6	128	3,2	22
Mohelnice	24,2	1 954	35,9	2 907	30,7	2 480	9,2	747
Moravičany	24,3	263	39,7	430	28,1	304	7,9	86
Nemile	22,4	119	36,9	196	32,8	174	7,9	42
Nový Malín	23,3	588	34,6	875	30,0	757	12,1	306
Oišany	32,1	294	31,1	285	29,7	272	7,2	66
Oskava	30,5	354	41,0	476	23,4	272	5,0	58
Palonín	26,2	76	45,2	131	22,8	66	5,9	17
Pavlov	31,4	156	37,4	186	24,7	123	6,4	32
Petrov nad Desnou	31,1	322	38,6	399	25,2	261	5,0	52
Písařov	30,4	178	35,0	205	27,4	160	7,2	42
Police	22,7	41	38,7	70	29,3	53	9,4	17
Postřelmov	20,9	561	39,6	1 064	30,7	826	8,9	239
Postřelmůvek	18,4	51	47,3	131	24,9	69	9,4	26
Rájec	28,9	123	43,9	187	23,2	99	4,0	17
Rapotín	21,7	544	41,9	1 053	28,7	721	7,7	193
Rejchartice	36,3	49	43,0	58	16,3	22	4,4	6
Rohle	33,0	175	42,0	223	19,8	105	5,3	28
Rovensko	19,7	123	41,8	261	31,7	198	6,7	42
Ruda nad Moravou	23,8	494	39,7	822	28,6	593	7,9	163
Sobotín	32,3	322	41,0	409	19,7	197	7,0	70
Staré Město	32,4	483	38,5	574	22,3	333	6,8	101
Stavenice	25,8	34	41,7	55	26,5	35	6,1	8
Sudkov	27,9	270	41,0	396	25,9	250	5,3	51
Svébohov	23,4	86	39,1	144	28,5	105	9,0	33
Šléglov	30,8	8	26,9	7	23,1	6	19,2	5
Štítý	30,6	523	39,8	679	23,2	397	6,4	109
Šumperk	21,0	4 862	30,8	7 131	34,3	7 937	13,9	3 207
Třeština	23,2	72	44,5	138	26,1	81	6,1	19
Úsov	31,3	318	39,1	397	24,1	245	5,5	56
Velké Losiny	23,9	553	41,7	965	26,8	620	7,7	178
Vernířovice	28,7	48	38,3	64	24,0	40	9,0	15
Vikantice	33,8	22	53,8	35	10,8	7	1,5	1
Vikýřovice	19,2	364	34,4	653	33,6	639	12,8	244
Vyšehoří	23,5	40	37,1	63	32,4	55	7,1	12
Zábřeh	21,6	2 600	36,4	4 390	31,9	3 845	10,1	1222
Zborov	29,5	57	38,9	75	27,5	53	4,1	8
Zvole	21,7	143	41,8	275	26,0	171	10,5	69

Okres Šumperk	24,4	25 294	37,4	38 734	29,1	30 226	9,1	9 443
Olomoucký kraj	22,5	120 876	35,4	190 683	30,7	164 990	11,4	61 480
ČR	23,4	2 090 677	33,0	2 952 112	31,2	2 790 112	12,5	1 114 731

Zdroj: SLDB, 2011, vlastní zpracování

Příloha 4

Tab. 6: Vývoj podílu osob s nejvyšším ukončeným vzděláním za okres, kraj a ČR v letech 1991–2001

	Základní vzdělání vč. neukončeného (procentní body)	Středoškolské vzdělání bez maturity (procentní body)	Středoškolské vzdělání s maturitou (procentní body)	Vysokoškolské vzdělání (procentní body)
Bludov	-14,0	4,8	7,0	2,2
Bohdíkov	-16,1	8,4	6,9	0,9
Bohuslavice	-11,0	-0,1	10,5	0,6
Bohutín	-12,0	3,5	7,2	1,4
Branná	-9,6	3,2	5,1	1,3
Bratrušov	-17,0	5,4	9,7	1,9
Brníčko	-16,3	13,4	1,7	1,3
Bušín	-15,6	8,5	6,3	0,8
Dolní Studénky	-11,1	3,0	7,5	0,6
Dlouhomilov	-17,5	9,5	5,5	2,5
Drozdov	-9,2	2,6	5,0	1,5
Dubicko	-12,0	3,0	6,7	2,3
Horní Studénky	-21,7	8,9	11,5	1,3
Hanušovice	-9,2	4,7	4,1	0,5
Hoštejn	-12,3	4,2	7,5	0,6
Hraběšice	-31,3	4,3	23,7	3,3
Hrabišín	-11,8	0,5	9,6	1,6
Hrabová	-12,0	3,4	8,1	0,5
Hynčina	-11,3	3,0	3,8	4,5
Chroměč	-14,4	4,4	8,3	1,6
Jakubovice	-18,8	12,2	4,8	1,8
Janoušov	-11,2	-5,0	14,0	2,3
Jedlí	-13,3	5,0	5,8	2,4
Jestřebí	-18,0	11,7	4,2	2,1
Jindřichov	-11,8	5,4	6,2	0,2
Kamenná	-14,7	9,2	4,8	0,7
Klopina	-14,1	10,1	3,6	0,4
Kolšov	-16,2	6,1	9,3	0,8
Kopřivná	-11,8	8,3	2,7	0,8
Kosov	-17,9	7,0	7,8	3,0
Krchleby	-2,0	-4,9	6,2	0,8
Lesnice	-14,9	9,8	4,3	0,7
Leština	-12,6	6,2	5,4	1,1
Libina	-12,4	5,5	6,4	0,5
Lipinka	-20,1	11,8	7,2	1,0
Líšnice	-17,7	7,0	9,4	1,3
Loštice	-12,4	3,4	7,5	1,5

Loučná nad Desnou	-13,0	6,7	5,1	1,1
Lukavice	-9,5	5,2	3,2	1,1
Malá Morava	-14,0	8,0	4,7	1,2
Maletín	-12,0	11,8	0,6	-0,4
Mírov	-16,1	8,6	5,2	2,3
Mohelnice	-10,0	3,1	5,6	1,3
Moravičany	-16,5	9,2	6,6	0,7
Nemile	-19,0	7,8	9,0	2,2
Nový Malín	-14,5	5,1	6,8	2,6
Olšany	-8,5	0,2	7,0	1,3
Oskava	-14,2	7,2	5,9	1,2
Palonín	-25,3	18,0	7,3	0,0
Pavlov	-14,8	9,7	4,1	1,0
Písařov	-11,4	4,1	5,5	1,8
Police	-8,9	6,0	4,4	-1,6
Postřelmov	-8,7	3,3	4,0	1,4
Postřelmůvek	-15,8	8,3	6,7	0,7
Rájec	-11,9	4,6	4,4	2,9
Rapotín	-13,8	6,9	5,3	1,7
Rejchartice	-13,3	14,2	-0,9	0,0
Rohle	-11,2	8,4	1,7	1,1
Rovensko	-12,8	3,3	8,7	0,8
Ruda nad Moravou	-13,8	5,3	6,7	1,9
Sobotín	-13,7	6,6	5,9	1,2
Staré Město	-10,1	4,1	4,9	1,0
Stavenice	-13,3	6,1	6,0	1,1
Sudkov	-14,3	7,2	6,5	0,5
Svébohov	-12,3	1,9	8,8	1,6
Šléglov	-12,6	9,7	4,8	-1,9
Štítý	-11,7	5,2	5,3	1,2
Šumperk	-8,0	1,8	4,1	2,0
Třeština	-19,7	12,3	5,8	1,5
Úsov	-13,3	6,1	6,0	1,1
Velké Losiny	-11,7	5,9	3,9	1,9
Vernířovice	-13,7	6,6	5,9	1,2
Vikantice	-12,6	9,7	4,8	-1,9
Vikýřovice	-12,9	1,6	8,1	3,2
Vyšehoří	-14,0	4,8	7,0	2,2
Zábřeh	-9,2	2,6	5,0	1,5
Zborov	-11,7	5,2	5,3	1,2
Zvole	-13,4	7,6	5,4	0,4

Okres Šumperk	-11,0	4,2	5,3	1,5
Olomoucký kraj	-11,1	2,1	5,1	1,6
ČR	-9,2	2,5	5,0	1,7

Zdroj: SLDB 1991 a 2001, vlastní zpracování

Příloha 5

Tab. 7: Vývoj podílu osob s nejvyšším ukončeným vzděláním za okres, kraj a ČR v letech 2001–2011

	Základní vzdělání vč. neukončeného (procentní body)	Středoškolské vzdělání bez maturity (procentní body)	Středoškolské vzdělání s maturitou (procentní body)	Vysokoškolské vzdělání (procentní body)
Bludov	-3,3	-2,8	3,2	2,8
Bohdíkov	-5,4	-0,5	4,2	1,7
Bohuslavice	-3,1	2,2	-1,8	2,7
Bohutín	-3,6	-2,9	6,0	0,4
Branná	-2,7	1,4	-1,5	2,8
Bratrušov	-4,8	-4,9	5,7	4,1
Brníčko	-7,4	-0,5	5,7	2,2
Bušín	-6,1	-1,4	1,4	6,2
Dlouhomilov	-8,9	1,2	6,0	1,6
Dolní Studénky	-5,0	-3,1	3,6	4,5
Drozdov	-6,2	-1,3	6,9	0,6
Dubicko	-3,7	-1,6	2,7	2,6
Hanušovice	-1,2	-1,7	2,1	0,8
Horní Studénky	-5,5	0,2	4,2	1,1
Hoštejn	0,4	-6,1	2,2	3,5
Hraběšice	-12,7	-3,8	2,9	13,6
Hrabišín	-3,6	1,3	2,3	-0,1
Hrabová	-4,4	-6,8	5,2	6,1
Hynčina	-7,8	6,7	-1,0	2,1
Chromeč	-1,1	-4,1	2,5	2,7
Jakubovice	-7,4	-0,6	6,0	2,0
Janoušov	-12,4	1,5	8,0	2,9
Jedlí	-4,2	-2,5	3,9	2,8
Jestřebí	-5,7	-3,6	7,4	1,9
Jindřichov	-1,2	-2,6	2,9	1,0
Kamenná	-5,3	0,8	3,7	0,8
Klopina	-5,7	-4,0	5,8	3,8
Kolšov	-0,9	-2,2	1,1	2,0
Kopřivná	-5,9	-1,8	5,4	2,3
Kosov	-4,2	-3,2	3,7	3,7
Krchleby	-2,4	1,2	-1,9	3,2
Lesnice	-5,9	-3,2	5,2	3,9
Leština	-3,0	-4,6	5,2	2,4
Libina	-4,1	-0,5	3,4	1,2
Líšnice	-2,7	-4,2	2,7	4,2

Loštice	-1,2	-2,5	0,8	2,8
Loučná nad Desnou	-0,8	-3,3	3,0	1,1
Lukavice	-9,2	2,4	4,8	2,0
Malá Morava	-1,3	-3,3	2,3	2,4
Maletín	-4,4	1,0	2,8	0,6
Mírov	1,4	-2,5	0,5	0,6
Mohelnice	-3,0	-3,2	3,3	3,0
Moravičany	-5,3	-6,5	6,6	5,1
Nemile	-4,6	-8,8	10,2	3,2
Nový Malín	-3,9	-8,2	5,9	6,2
Olšany	-1,4	-2,7	2,3	1,7
Oskava	-6,9	-1,1	5,6	2,4
Palonín	1,5	-4,3	-0,9	3,8
Pavlov	-7,2	-4,9	8,0	4,1
Petrov nad Desnou	-2,1	-0,6	0,0	2,7
Písařov	-6,0	0,0	3,5	2,5
Police	-13,4	-0,3	6,8	7,0
Postřelmov	-2,9	-3,3	3,3	2,8
Postřelmůvek	-10,2	2,0	2,6	5,6
Rájec	-1,3	-5,3	5,9	0,8
Rapotín	-4,4	-3,5	5,2	2,7
Rejchartice	1,7	-12,4	6,3	4,4
Rohle	-7,9	0,5	5,0	2,4
Rovensko	-4,6	0,1	1,7	2,8
Ruda nad Moravou	-5,2	-2,5	4,6	3,0
Sobotín	-2,1	-0,6	0,0	2,7
Staré Město	-5,1	0,0	2,7	2,4
Stavenice	-12,3	1,4	9,3	1,6
Sudkov	-2,7	-2,6	3,3	2,0
Svébohov	-5,0	-0,6	1,6	4,0
Šléglov	0,3	0,8	-3,0	1,8
Štítý	-4,1	-2,2	3,5	2,9
Šumperk	-1,3	-3,6	2,2	2,7
Třeština	-7,3	-1,7	5,5	3,5
Úsov	-2,9	-1,9	2,9	2,0
Velké Losiny	-2,4	-3,1	3,1	2,3
Vernířovice	-14,5	2,5	7,1	4,9
Vikantice	-9,4	5,7	2,1	1,5
Vikýřovice	-4,6	-5,3	4,8	5,0
Vyšehoří	-1,6	-3,7	0,0	5,3
Zábřeh	-1,9	-2,7	2,2	2,4
Zborov	-6,2	-1,8	6,0	1,9
Zvole	-6,1	-2,5	3,9	4,7
Okres Šumperk	-3,0	-2,7	3,1	2,6

Olomoucký kraj	-1,4	-5,0	2,8	3,6
ČR	-2,7	-3,6	3,0	3,3

Zdroj: SLDB 2001 a 2011, vlastní zpracování

Příloha 6

Tab. 8: Analýza vývoje průměrné délky školní docházky v okrese, kraji a v ČR v letech 1991–2011

Povinná školní docházka v letech 1991 - 2001	rok 1991	rok 2001	Rozdíl 2001–1991	Povinná školní docházka v letech 2001 - 2011	rok 2001	2011	Rozdíl 2011–2001
Bludov	11,3	12,0	0,7	Bludov	12,0	12,3	0,3
Bohdíkov	10,8	11,6	0,8	Bohdíkov	11,6	11,9	0,3
Bohuslavice	11,2	11,7	0,5	Bohuslavice	11,7	11,9	0,2
Bohutín	11,3	11,8	0,5	Bohutín	11,8	12,0	0,2
Branná	11,0	11,5	0,5	Branná	11,5	11,7	0,2
Bratrušov	10,7	11,5	0,8	Bratrušov	11,5	11,9	0,4
Brníčko	10,8	11,5	0,7	Brníčko	11,5	12,0	0,5
Bušín	10,9	11,6	0,7	Bušín	11,6	12,2	0,6
Dlouhomilov	10,7	11,5	0,8	Dlouhomilov	11,5	12,0	0,5
Dolní Studénky	11,4	11,9	0,5	Dolní Studénky	11,9	12,3	0,4
Drozdov	11,6	11,5	-0,1	Drozdov	11,5	11,8	0,3
Dubicko	11,3	11,9	0,6	Dubicko	11,9	12,2	0,3
Hanušovice	11,0	11,4	0,4	Hanušovice	11,4	11,5	0,1
Horní Studénky	10,6	11,6	1,0	Horní Studénky	11,6	11,9	0,3
Hoštejn	11,4	11,9	0,5	Hoštejn	11,9	12,1	0,2
Hraběšice	10,0	11,5	1,5	Hraběšice	11,5	12,7	1,2
Hrabišín	10,9	11,5	0,6	Hrabišín	11,5	11,7	0,2
Hrabová	10,9	11,5	0,6	Hrabová	11,5	12,0	0,5
Hynčina	10,2	10,9	0,7	Hynčina	10,9	11,3	0,4
Chroměč	11,2	11,9	0,7	Chroměč	11,9	12,1	0,2
Jakubovice	10,2	11,0	0,8	Jakubovice	11,0	11,5	0,5
Janoušov	10,4	11,0	0,6	Janoušov	11,0	11,7	0,7
Jedlí	11,0	11,7	0,7	Jedlí	11,7	12,0	0,3
Jestřebí	10,5	11,4	0,9	Jestřebí	11,4	11,7	0,3
Jindřichov	10,5	11,0	0,5	Jindřichov	11,0	11,1	0,1
Kamenná	10,6	11,3	0,7	Kamenná	11,3	11,5	0,2
Klopina	10,9	11,5	0,6	Klopina	11,5	11,9	0,4
Kolšov	10,9	11,6	0,7	Kolšov	11,6	11,8	0,2
Kopřivná	10,4	10,9	0,5	Kopřivná	10,9	11,3	0,4
Kosov	10,8	11,7	0,9	Kosov	11,7	12,1	0,4
Krchleby	11,0	11,1	0,1	Krchleby	11,1	11,4	0,3
Lesnice	10,9	11,6	0,7	Lesnice	11,6	12,1	0,5
Leština	11,2	11,8	0,6	Leština	11,8	12,1	0,3
Libina	11,0	11,6	0,6	Libina	11,6	11,8	0,2
Lipinka	10,5	11,4	0,9	Líšnice	11,3	11,7	0,4
Líšnice	10,5	11,3	0,8	Loštice	11,9	12,1	0,2
Loštice	11,3	11,9	0,6	Loučná nad Desnou	11,7	11,8	0,1
Loučná nad Desnou	11,1	11,7	0,6	Lukavice	11,2	11,7	0,5
Lukavice	10,8	11,2	0,4	Malá Morava	11,1	11,3	0,2
Malá Morava	10,4	11,1	0,7	Maletín	11,2	11,5	0,3
Maletín	10,8	11,2	0,4	Mírov	11,5	11,5	0,0
Mírov	10,7	11,5	0,8	Mohelnice	11,9	12,1	0,2
Mohelnice	11,4	11,9	0,5	Moravičany	11,6	12,1	0,5
Moravičany	10,8	11,6	0,8	Nemile	11,8	12,2	0,4
Nemile	10,8	11,8	1	Nový Malín	11,8	12,3	0,5

Nový Malín	11,1	11,8	0,7	Olšany	11,6	11,7	0,1
Olšany	11,1	11,6	0,5	Oskava	11,2	11,6	0,4
Oskava	10,6	11,2	0,6	Palonín	11,7	11,9	0,2
Palonín	10,7	11,7	1,0	Pavlov	11,2	11,7	0,5
Pavlov	10,5	11,2	0,7	Petrov nad Desnou	11,4	11,6	0,2
Písařov	10,8	11,4	0,6	Písařov	11,4	11,8	0,4
Police	11,0	11,3	0,3	Police	11,3	12,2	0,9
Postřelmov	11,6	12,0	0,4	Postřelmov	12,0	12,3	0,3
Postřelmůvek	11,0	11,7	0,7	Postřelmůvek	11,7	12,4	0,7
Rájec	10,9	11,5	0,6	Rájec	11,5	11,7	0,2
Rapotín	11,2	11,8	0,6	Rapotín	11,8	12,2	0,4
Rejchartice	10,6	11,2	0,6	Rejchartice	11,2	11,4	0,2
Rohle	10,6	11,1	0,5	Rohle	11,1	11,5	0,4
Rovensko	11,3	11,9	0,6	Rovensko	11,9	12,2	0,3
Ruda nad Moravou	11,0	11,7	0,7	Ruda nad Moravou	11,7	12,1	0,4
Sobotín	10,8	11,4	0,6	Sobotín	11,4	11,7	0,3
Staré Město	10,8	11,3	0,5	Staré Město	11,3	11,7	0,4
Stavenice	10,8	11,3	0,5	Stavenice	11,3	11,9	0,6
Sudkov	10,9	11,6	0,7	Sudkov	11,6	11,8	0,2
Svébohov	11,1	11,8	0,7	Svébohov	11,8	12,2	0,4
Šléglov	10,4	12,3	1,9	Šléglov	12,3	12,3	0,0
Štítý	10,8	11,4	0,6	Štítý	11,4	11,7	0,3
Šumperk	11,9	12,3	0,4	Šumperk	12,3	12,5	0,2
Třeština	10,6	11,5	0,9	Třeština	11,5	12,0	0,5
Úsov	10,8	11,4	0,6	Úsov	11,4	11,6	0,2
Velké Losiny	11,3	11,8	0,5	Velké Losiny	11,8	12,1	0,3
Vernířovice	10,8	11,1	0,3	Vernířovice	11,1	11,9	0,8
Vikantice	10,4	10,8	0,4	Vikantice	10,8	11,3	0,5
Vikýřovice	11,4	12,1	0,7	Vikýřovice	12,1	12,5	0,4
Vyšehoří	11,3	11,7	0,4	Vyšehoří	11,7	12,1	0,4
Zábřeh	11,6	12,1	0,5	Zábřeh	12,1	12,3	0,2
Zborov	10,8	11,3	0,5	Zborov	11,3	11,7	0,4
Zvole	11,2	11,8	0,6	Zvole	11,8	12,3	0,5
Okres Šumperk	11,3	11,9	0,6	Okres Šumperk	11,9	12,1	0,2
Olomoucký kraj	11,6	12,1	0,5	Olomoucký kraj	12,1	12,3	0,2
ČR	11,6	12,0	0,4	ČR	12,0	12,4	0,4

Zdroj: SLDB, 1991, 2001 a 2011, vlastní zpracování

Příloha 7

Tab. 9: Obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání v SO ORP, okrese, kraji a ČR v roce 1991

1991	Základní vzdělání vč. neukončeného (%)	Středoškolské vzdělání bez maturity (%)	Středoškolské vzdělání s maturitou (%)	Vysokoškolské vzdělání (%)
ČR	33,6	35,9	23,3	7,3
Olomoucký kraj	34,3	36,5	22,7	6,4
Okres Šumperk	38,4	35,9	20,8	5,0
SO ORP Zábřeh	38,0	37,2	20,4	4,4
SO ORP Šumperk	38,0	35,2	21,3	5,6
SO ORP Mohelnice	40,6	36,3	19,2	3,9

Zdroj: SLDB, 1991, vlastní zpracování

Příloha 8

Tab. 10: Obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání v SO ORP, okrese, kraji a ČR v roce 2001

2001	Základní vzdělání vč. neukončeného (%)	Středoškolské vzdělání bez maturity (%)	Středoškolské vzdělání s maturitou (%)	Vysokoškolské vzdělání (%)
ČR	24,8	38,0	28,4	8,9
Olomoucký kraj	25,2	39,1	27,7	8,1
Okres Šumperk	27,4	40,1	26,1	6,5
SO ORP Zábřeh	27,0	41,6	25,7	5,7
SO ORP Šumperk	27,2	39,1	26,5	7,2
SO ORP Mohelnice	28,6	41,2	25,1	5,1

Zdroj: SLDB, 2001, vlastní zpracování

Příloha 9

Tab. 11: Obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání za SO ORP, okres, kraj a ČR v roce 2011

	Základní vzdělání vč. neukončeného (%)	Středoškolské vzdělání bez maturity (%)	Středoškolské vzdělání s maturitou (%)	Vysokoškolské vzdělání (%)
ČR	23,4	33,0	31,2	12,5
Olomoucký kraj	22,5	35,4	30,7	11,4
Okres Šumperk	24,4	37,4	29,1	9,1
SO ORP Zábřeh	23,6	39,2	28,8	8,4
SO ORP Šumperk	24,5	36,2	29,6	9,8
SO ORP Mohelnice	25,6	38,4	28,0	8,0

Zdroj: SLDB, 2011, vlastní zpracování

Příloha 10

Tab. 12: Podíl mužů a žen podle nejvyššího ukončeného vzdělání v SO ORP, okrese, kraji a ČR v roce 2011

	Základní vzdělání vč. neukončeného (procentní body)	Středoškolské vzdělání bez maturity (procentní body)	Středoškolské vzdělání s maturitou (procentní body)	Vysokoškolské vzdělání (procentní body)
ČR	-6,7	12,0	-6,9	1,6
Olomoucký kraj	-9,5	14,2	-6,2	1,6
Okres Šumperk	-10,1	14,9	-6,0	1,2
SO ORP Zábřeh	-10,1	14,8	-5,6	0,9
SO ORP Šumperk	-9,9	15,0	-6,7	1,6
SO ORP Mohelnice	-11,3	14,6	-4,3	1,0

Zdroj: SLDB, 2011, vlastní zpracování

Příloha 11

Tab. 13: Muži podle nejvyššího ukončeného vzdělání v okrese, v kraji a v ČR v roce 2011

	základní vzdělání vč. neukončeného (%)	Středoškolské vzdělání bez maturity (%)	Středoškolské vzdělání s maturitou (%)	Vysokoškolské vzdělání (%)
ČR	19,9	39,2	27,6	13,3
Olomoucký kraj	14,7	44,1	28,6	12,6
Okres Šumperk	19,2	45,0	26,1	9,7
SO ORP Zábřeh	18,4	46,8	26,0	8,8
SO ORP Šumperk	19,4	43,9	26,2	10,6
SO ORP Mohelnice	20,0	45,7	25,8	8,5

Zdroj: SLDB, 2011, vlastní zpracování

Příloha 12

Tab. 14: Ženy podle nejvyššího ukončeného vzdělání v okrese, v kraji a v ČR v roce 2011

ženy	Základní vzdělání vč. neukončeného (%)	Středoškolské vzdělání bez maturity (%)	Středoškolské vzdělání s maturitou (%)	Vysokoškolské vzdělání (%)
ČR	26,6	27,1	34,5	11,7
Olomoucký kraj	24,2	29,9	34,8	11,1
Okres Šumperk	29,3	30,1	32,1	8,5
SO ORP Zábřeh	28,5	32,0	31,5	7,9
SO ORP Šumperk	29,2	29,0	32,8	9,0
SO ORP Mohelnice	31,2	31,1	30,2	7,5

Zdroj: SLDB, 2011, vlastní zpracování

Příloha 13

Tab. 15: Míra registrované nezaměstnanosti za okres, kraj a ČR v roce 2011

Obce	měsíc											
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Bludov	10,0	9,9	10,0	9,5	9,7	9,7	9,9	9,5	9,3	8,7	8,9	9,8
Bohdíkov	13,3	13,7	13,3	13,3	11,8	11,4	10,8	11,1	10,7	10,2	10,5	12,0
Bohuslavice	12,3	13,2	12,3	11,0	10,6	11,0	11,5	12,3	10,6	11,0	12,3	14,5
Bohutín	8,5	8,5	8,5	7,2	7,0	6,8	6,4	5,8	7,8	7,0	7,4	8,5
Branná	17,0	18,0	17,0	14,9	16,0	15,5	15,5	14,4	14,9	16,0	15,5	18,0
Bratrušov	12,1	13,9	12,1	10,3	9,5	8,1	8,4	9,5	9,9	8,4	10,3	11,7
Brničko	17,0	16,3	17,0	14,2	13,1	13,1	14,5	12,4	12,4	12,4	13,8	17,7
Bušín	6,3	5,8	6,3	4,3	5,3	5,3	5,3	7,2	6,8	5,8	5,3	5,8
Dlouhomílov	16,5	16,1	16,5	14,7	12,8	13,8	13,3	13,8	13,3	12,8	12,4	15,6
Dolní Studénky	11,6	12,4	11,6	11,7	10,9	10,3	10,8	11,1	10,9	10,5	11,7	12,9
Drozdov	11,5	12,1	11,5	8,6	6,9	6,9	9,8	11,5	11,5	9,2	9,8	10,9
Dubicko	10,3	11,3	10,3	8,3	7,7	7,7	8,7	8,5	8,3	8,3	8,7	9,8
Hanušovice	17,7	18,4	17,7	17,2	16,6	16,4	16,5	16,2	15,9	16,1	15,8	17,3
Horní Studénky	6,5	6,5	6,5	5,4	5,4	5,9	5,9	7,0	7,6	6,5	7,0	7,6
Hoštejn	18,4	17,5	18,4	14,6	13,1	12,6	14,1	14,6	17,5	16,0	15,5	16,5
Hraběšice	21,7	21,7	21,7	13	15,2	15,2	17,4	15,2	17,4	15,2	21,7	26,1
Hrabišín	15,4	16,9	15,4	14,3	14,7	15,0	14,5	14,5	14,3	14,5	15,9	16,6
Hrabová	12,9	12,2	12,9	8,7	8,7	7,6	6,8	8,4	9,9	9,9	10,3	12,9
Hynčina	17,9	19,0	17,9	9,5	4,8	4,8	6,0	6,0	6,0	6,0	10,7	15,5
Chromeč	7,9	7,9	7,9	6,5	5,2	6,2	6,2	5,8	6,9	7,2	6,2	8,2
Jakubovice	25,7	24,3	25,7	17,6	17,6	17,6	20,3	20,3	21,6	24,3	25,7	29,7
Janoušov	8,7	8,7	8,7	17,4	13,0	13,0	13,0	13,0	8,7	13,0	13,0	17,4
Jedlí	10,0	10,9	10,0	6,9	5,7	5,4	6,3	4,9	4,3	4,9	5,2	7,4
Jestřebí	18,4	21,6	18,4	14,1	12,9	14,5	14,5	14,5	12,9	13,3	14,5	16,5
Jindřichov	28,9	31,2	28,9	26,3	24,2	23,2	23,4	24,2	24,5	23,9	26,0	29,5
Kamenná	13,0	14,7	13,0	12,7	13,0	11,3	10,6	11,3	9,9	12,0	12,0	15,1
Klopina	12,7	15,1	12,7	10,3	8,6	7,9	7,9	8,9	6,8	7,5	7,2	9,9
Kolšov	11,4	11,4	11,4	9,9	10,1	9,4	10,1	12,2	11,7	11,7	10,4	12,2
Kopřivná	23,4	28,3	23,4	22,1	22,1	24,1	23,4	23,4	20,7	24,1	24,1	25,5
Kosov	25,0	27,3	25,0	22,0	20,5	17,4	15,9	15,2	16,7	18,2	18,9	19,7
Krchleby	18,9	17,6	18,9	20,3	20,3	20,3	23,0	24,3	20,3	20,3	18,9	17,6
Lesnice	13,0	15,0	13,0	10,0	8,3	8,0	8,0	7,3	6,3	6,3	8,3	12,0
Leština	11,6	12,2	11,6	11,4	9,9	9,1	9,3	8,8	8,1	9,1	9,4	9,9
Libina	15,1	15,7	15,1	13,4	12,9	13,5	13,7	13,2	12,4	12,2	13,4	15,4
Líšnice	15,8	16,7	15,8	15,8	12,5	12,5	12,5	13,3	16,7	16,7	20,0	22,5
Loštice	9,5	9,7	9,5	8,5	8,2	8,0	8,0	8,1	8,7	9,2	9,0	10,1
Loučná nad Desnou	10,8	10,8	10,8	10,8	10,7	9,8	10,0	10,2	10,4	9,6	9,5	10,8

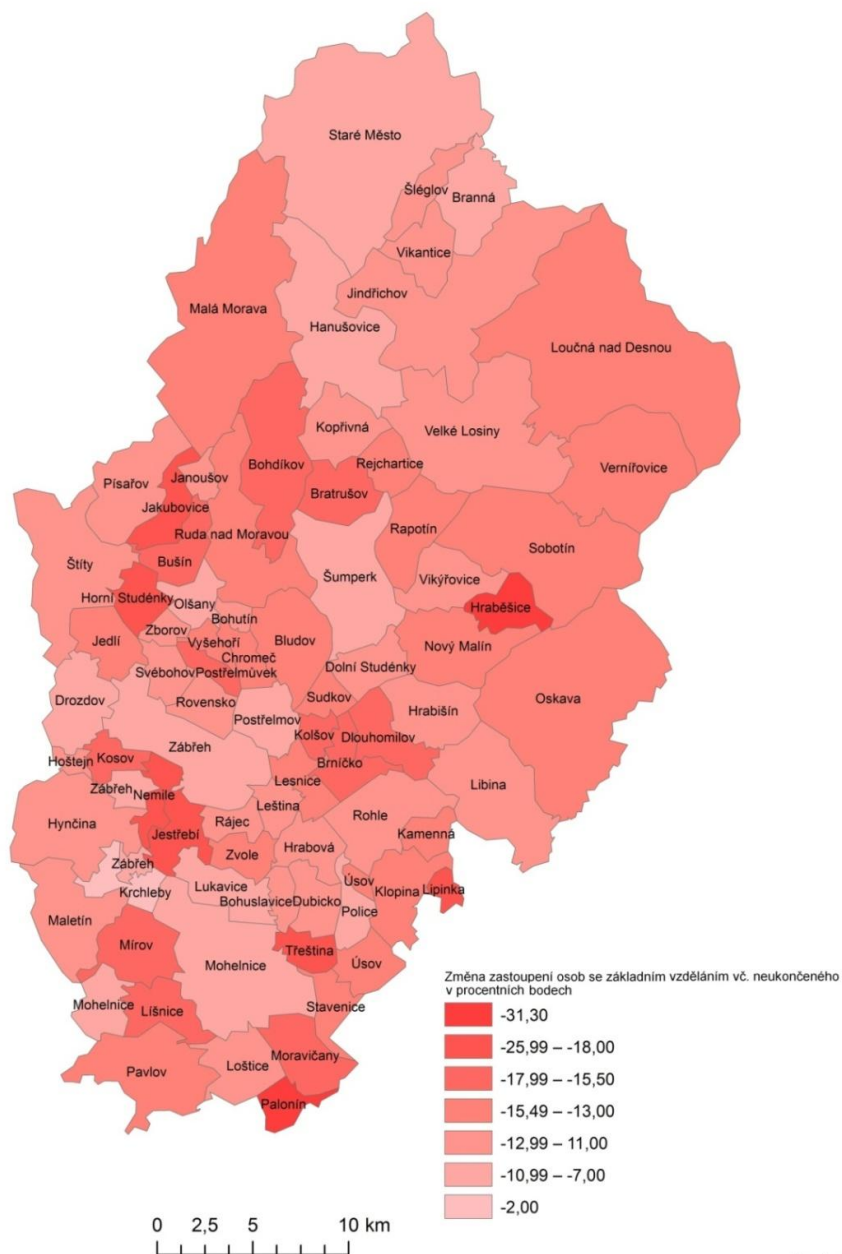
Lukavice	10,9	12,4	10,9	9,9	9,5	7,4	7,8	7,4	7,6	7,8	8,5	9,5
Malá Morava	26,4	26,4	26,4	26,1	22,4	20,7	20,3	20,3	21,4	21,4	24,4	23,7
Maletín	22,2	26,1	22,2	18,9	15,0	12,8	12,8	15,0	14,4	15,6	17,2	20,0
Mírov	15,3	15,8	15,3	12,2	11,7	11,3	10,8	9,9	9,9	9,0	8,1	11,3
Mohelnice	10,4	11,0	10,4	9,9	9,4	9,2	9,2	9,0	8,9	8,7	9,0	9,5
Moravičany	9,9	10,6	9,9	7,6	6,7	6,5	6,2	6,2	7,3	7,5	7,5	8,8
Nemile	19,5	18,4	19,5	16,2	15,1	14,0	13,2	12,5	10,3	9,2	8,5	11,0
Nový Malín	16,5	17,6	16,5	14,1	13,4	13,3	12,9	12,9	13,6	13,2	13,9	15,8
Olšany	8,1	9,1	8,1	7,7	7,5	6,5	6,9	6,7	7,5	8,3	9,3	10,1
Oskava	15,4	16,7	15,4	14,1	13,6	12,7	13,5	13,0	13,5	12,4	12,8	14,8
Palonín	9,4	9,4	9,4	7,0	6,4	8,8	9,9	8,2	7,6	8,2	8,8	13,5
Pavlov	12,9	12,1	12,9	10,6	8,0	7,2	6,4	7,6	7,2	8,0	8,7	10,6
Petrov nad Desnou	15,1	18,5	15,1	13,8	14,5	13,2	12,6	12,6	11,4	11,1	12,0	15,2
Písařov	6,1	6,7	6,1	5,5	6,1	6,4	6,4	6,4	6,7	7,0	8,3	9,2
Police	20,0	20,9	20,0	17,3	18,2	13,6	15,5	11,8	8,2	7,3	7,3	10,9
Postřelmov	12,6	13,6	12,6	11,1	10,7	11,0	11,7	10,6	10,5	10,3	10,7	12,1
Postřelmůvek	10,4	11,0	10,4	10,4	7,9	7,9	7,9	7,9	7,9	6,7	6,1	8,5
Rájec	10,7	10,7	10,7	8,3	7,8	8,7	8,3	7,3	8,3	8,7	10,2	10,7
Rapotín	13,8	14,9	13,8	12,8	11,6	12,1	12,1	12,2	12,7	12,7	12,9	14,9
Rejchratice	13,6	17,0	13,6	13,6	13,6	15,9	14,8	13,6	15,9	14,8	15,9	13,6
Rohle	23,7	24,4	23,7	20,3	19,6	18,2	19,2	17,5	14,4	15,1	17,2	19,2
Rovensko	13,6	15,3	13,6	11,6	11,0	11,0	12,2	11,3	10,8	11,3	11,9	13,9
Ruda nad Moravou	12,1	12,5	12,1	11,1	10,6	9,8	10,2	9,9	11,0	10,1	10,4	10,6
Sobotín	7,3	8,7	7,3	6,4	6,6	6,0	5,5	5,7	5,6	5,1	6,2	7,1
Staré Město	20,5	21,7	20,5	18,7	18,8	18,8	18,2	17,7	18,0	18,1	18,3	20,4
Stavenice	13,2	10,5	13,2	11,8	9,2	7,9	7,9	6,6	7,9	10,5	11,8	13,2
Sudkov	16,3	17,1	16,3	14,1	11,8	11,3	12,1	12,3	12,3	11,4	11,8	13,8
Svébohov	11,7	11,7	11,7	7,5	8,0	8,9	8,9	8,5	10,3	10,3	10,3	10,8
Šléglov	26,7	20	26,7	20,0	6,7	6,7	6,7	6,7	6,7	13,3	13,3	13,3
Štítý	10,4	11,0	10,4	10,3	9,0	8,4	9,0	9,6	9,8	10,3	10,5	10,8
Šumperk	10,0	10,4	10,0	9,9	9,3	9,5	9,8	9,7	9,6	9,5	9,5	10,3
Třeština	12,0	14,8	12,0	10,4	11,5	11,5	12,0	11,5	10,9	10,4	10,9	13,7
Úsov	16,6	17,7	16,6	14,5	14,5	13,7	13,1	13,1	15,1	15,6	14,7	18,4
Velké Losiny	12,1	13,1	12,1	11,2	10,6	9,8	10,0	9,5	9,4	10,2	10,8	13,2
Vernýřovice	24,1	24,1	24,1	22,8	19,0	19,0	20,3	24,1	22,8	22,8	22,8	27,8
Vikantice	42,9	45,2	42,9	38,1	35,7	33,3	35,7	38,1	38,1	35,7	38,1	42,9
Vikýřovice	11,7	12,6	11,7	11,4	11,0	10,2	9,9	9,9	9,0	9,4	9,9	12
Vyšehoří	6,1	7,1	6,1	8,2	7,1	5,1	3,1	3,1	3,1	4,1	5,1	10,2
Zábřeh	12,5	12,9	12,5	11,6	10,9	10,6	10,8	10,8	10,6	10,4	10,6	11,9
Zborov	11,5	12,4	11,5	8,8	9,7	10,6	10,6	10,6	11,5	9,7	8,8	9,7
Zvole	9,9	10,2	9,9	8,1	6,7	6,7	7,0	8,1	9,9	10,8	11,6	13,7
Okres Šumperk	12,3	13	12,3	11,4	10,8	10,6	10,7	10,6	10,6	10,5	10,8	12,2

Olomoucký kraj	13,0	12,7	12,1	11,3	10,7	10,4	10,4	10,2	10,2	10,0	10,2	10,4
ČR	7,5	9,1	9,2	8,6	8,2	8,1	8,2	7,6	8	7,9	8,0	8,0

Zdroj: ÚŘAD PRÁCE, 2011

Příloha 14

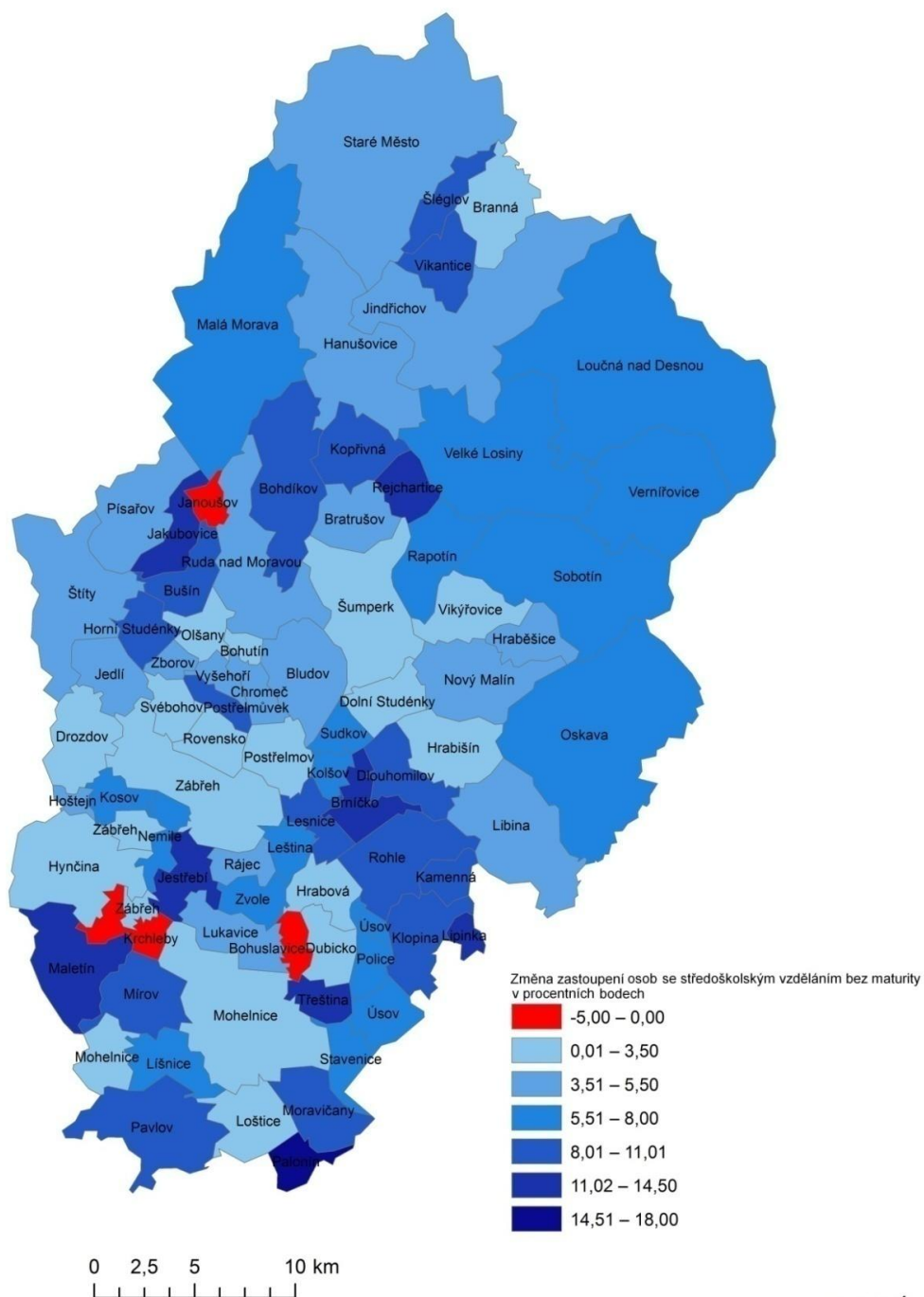
VÝVOJ PODÍLU OSOB SE ZÁKLADNÍM VZDĚLÁNÍM VČ. NEUKONČENÉHO v letech 1991–2001 v okrese Šumperk

Obr. 8: Vývoj podílu osob se základním vzděláním vč. neukončeného v letech 1991–2001 v okrese Šumperk (Zdroj: SLDB, 1991 a 2001, vlastní zpracování)

Příloha 15

VÝVOJ PODÍLU OSOB SE STŘEDOŠKOLSKÝM VZDĚLÁNÍM BEZ MATURITY v letech 1991–2001 v okrese Šumperk

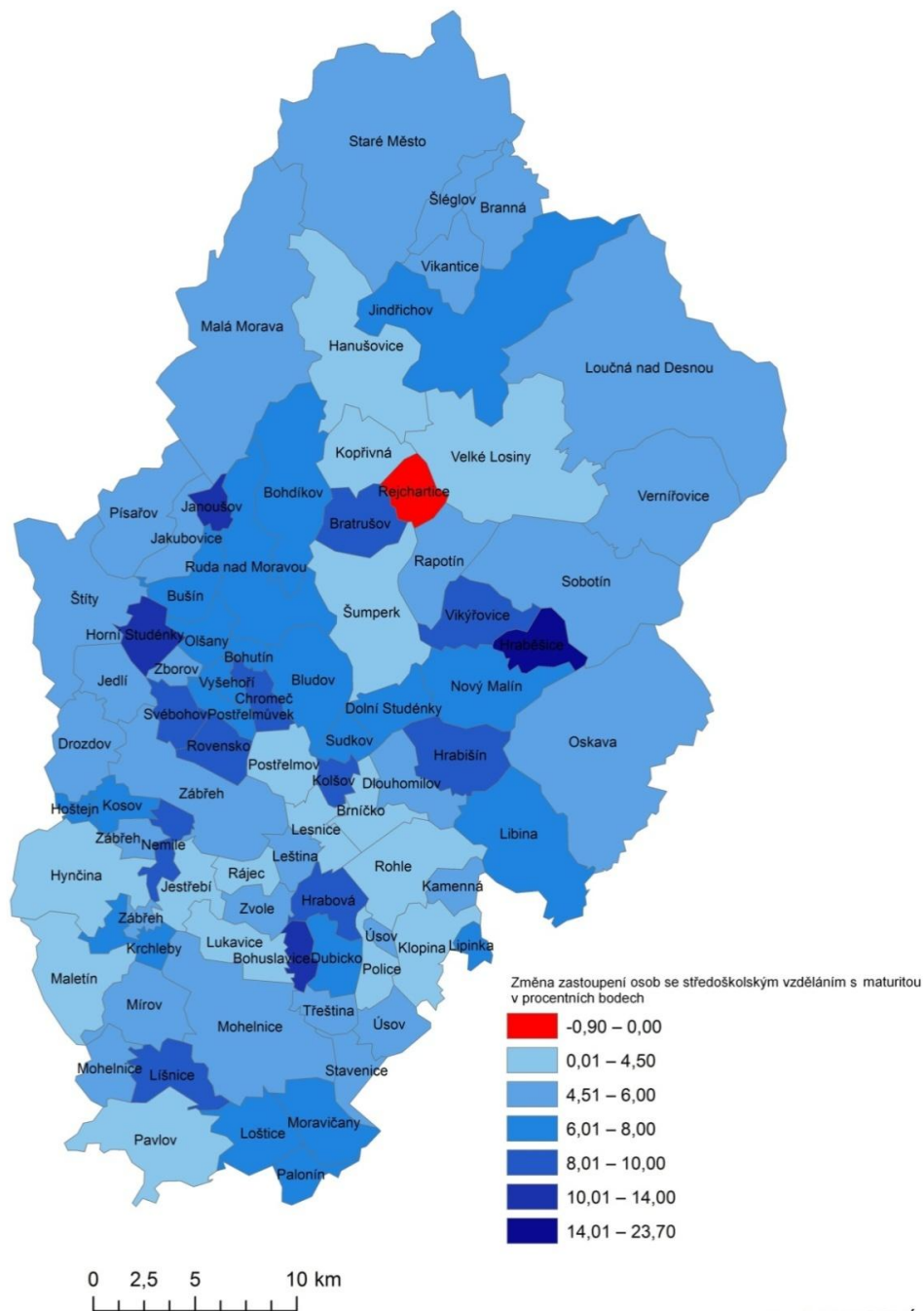

Aneta HAASOVÁ
Zábřeh, 2015

Obr. 9: Vývoj podílu osob se středoškolským vzděláním bez maturity v letech 1991–2001 v okrese Šumperk (Zdroj: SLDB, 1991 a 2001, vlastní zpracování)

Příloha 16

VÝVOJ PODÍLU OSOB SE STŘEDOŠKOLSKÝM VZDĚLÁNÍM S MATURITOU v letech 1991–2001 v okrese Šumperk

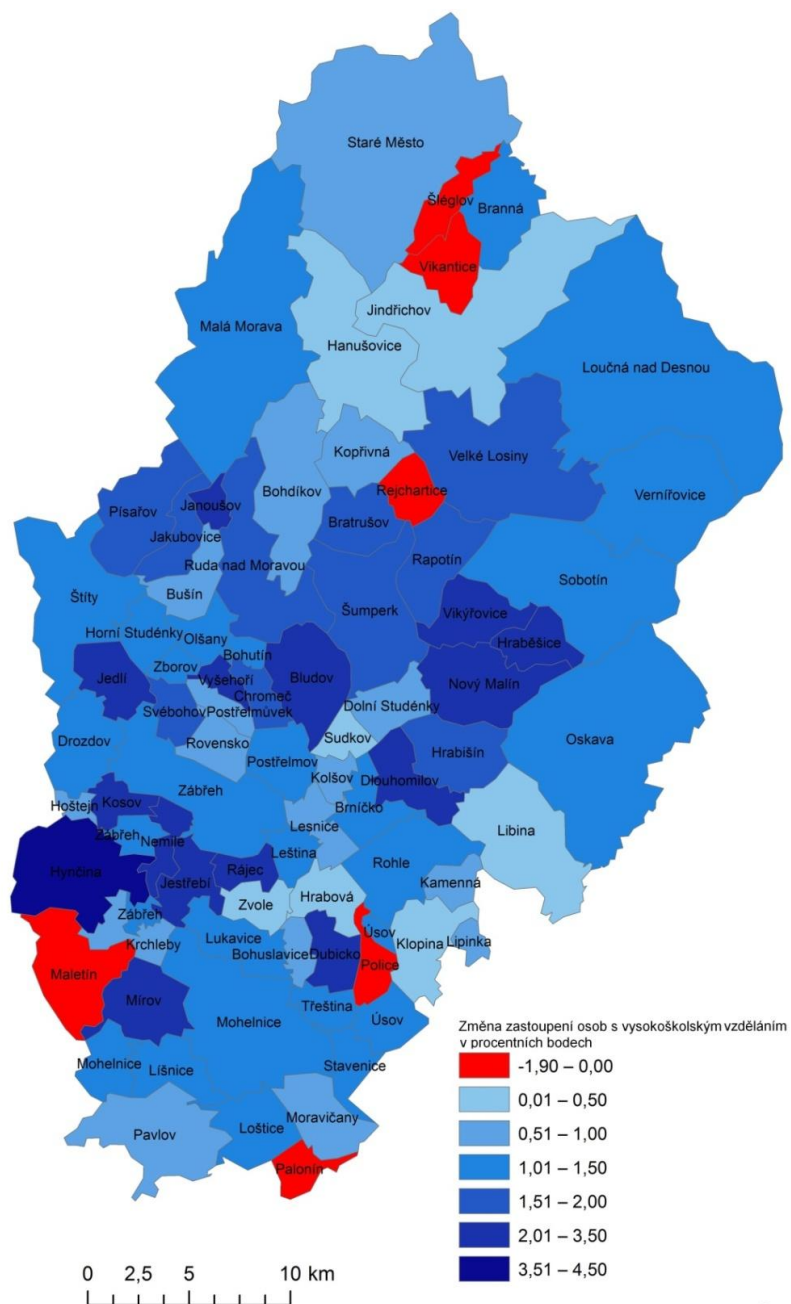
Aneta HAASOVÁ
Zábřeh, 2015

Obr. 10: Vývoj podílu osob se středoškolským vzděláním s maturitou v letech 1991–2001 v okrese Šumperk (Zdroj: SLDB, 1991 a 2001, vlastní zpracování)

Příloha 17

VÝVOJ PODÍLU OSOB S VYSOKOŠKOLSKÝM VZDĚLÁNÍM v letech 1991–2001 v okrese Šumperk

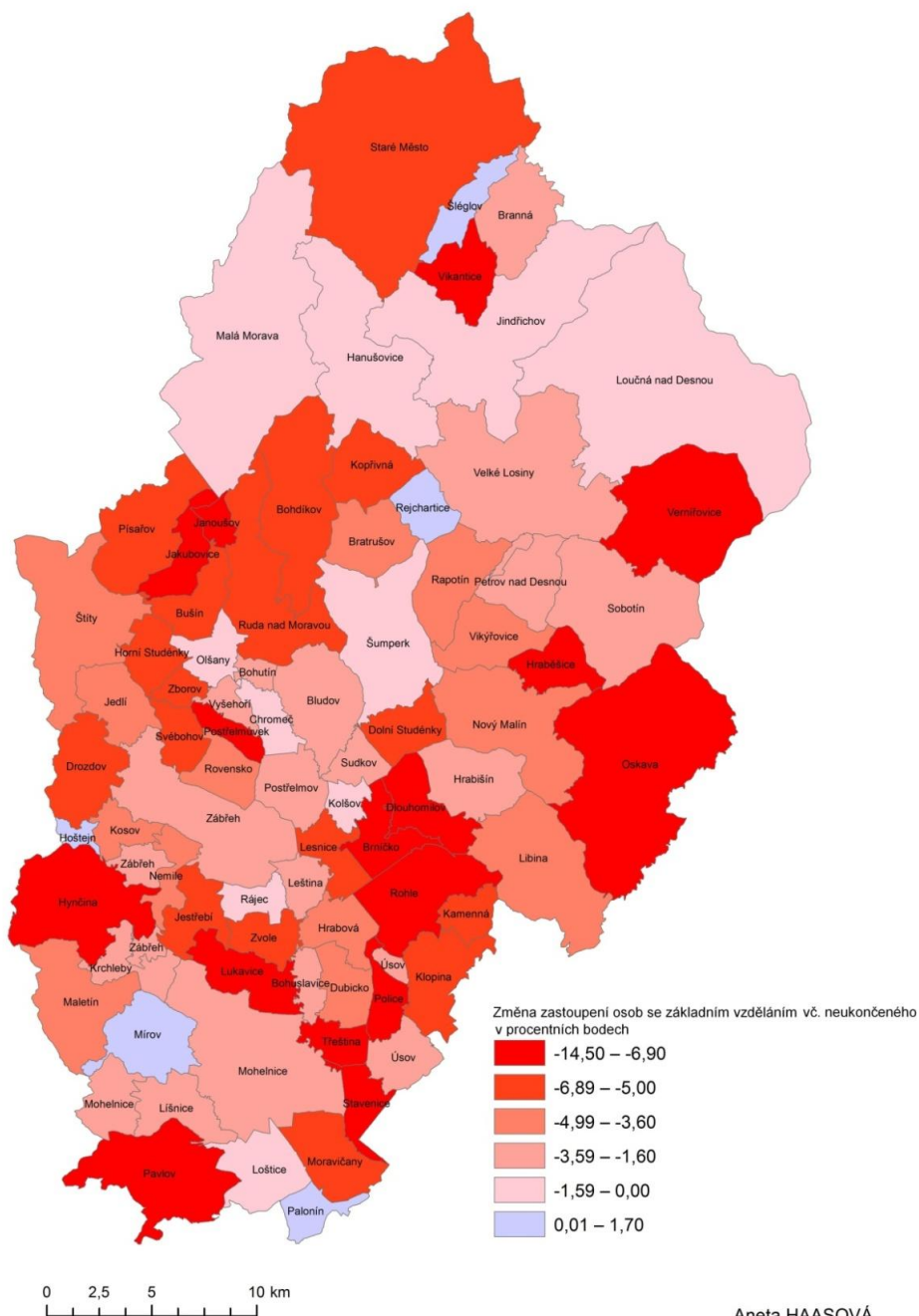
Aneta HAASOVÁ
Zábřeh, 2015

Obr. 11: Vývoj podílu osob s vysokoškolským vzděláním v letech 1991–2001 v okrese Šumperk (Zdroj: SLDB, 1991 a 2001, vlastní zpracování)

Příloha 18

VÝVOJ PODÍLU OSOB SE ZÁKLADNÍM VZDĚLÁNÍM VČ. NEUKONČENÉHO

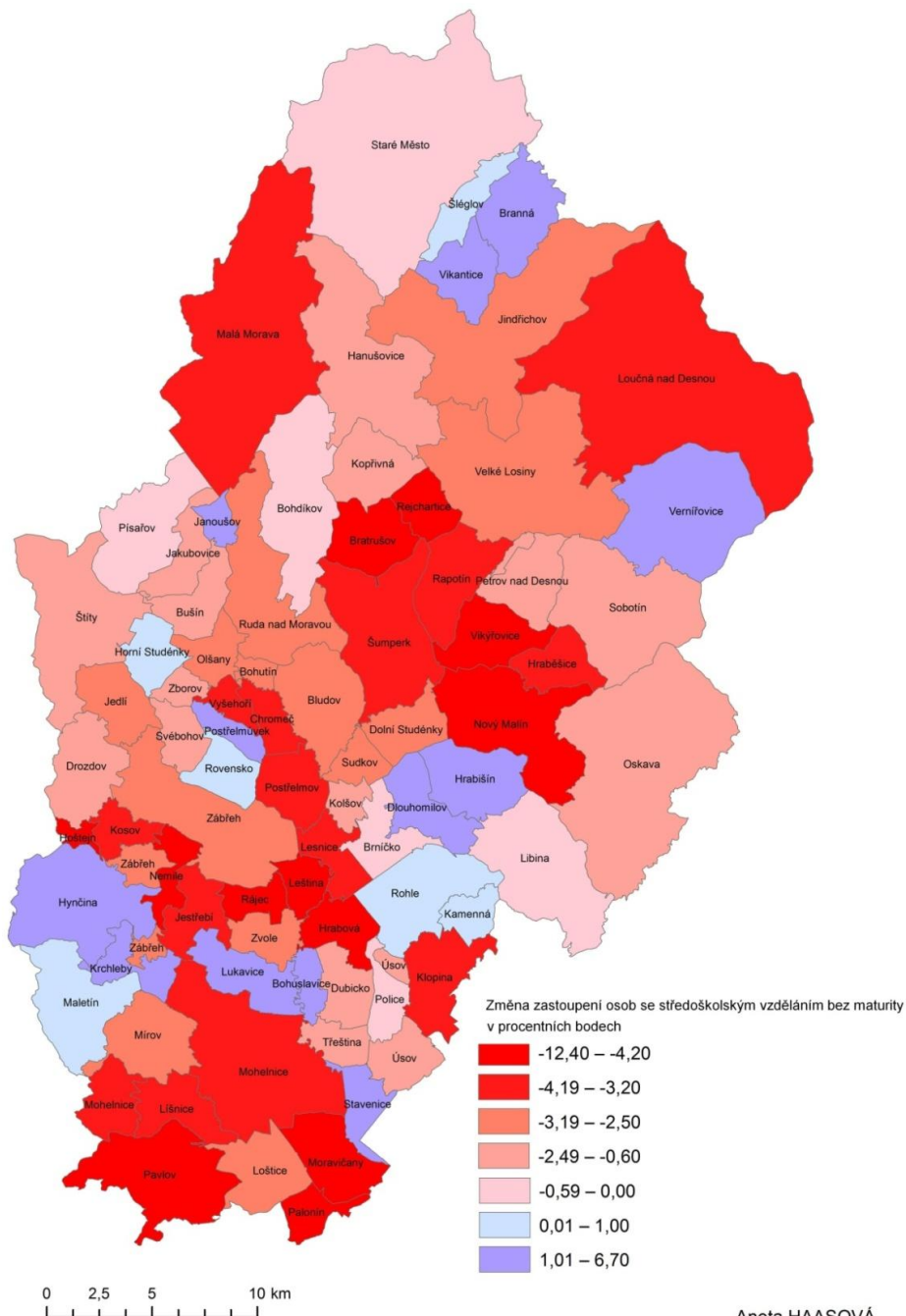
v letech 2001–2011 v okrese Šumperk

Obr. 12: Vývoj podílu osob se základním vzděláním vč. neukončeného v letech 2001–2011 v okrese Šumperk (Zdroj: SLDB, 2001 a 2011, vlastní zpracování)

Příloha 19

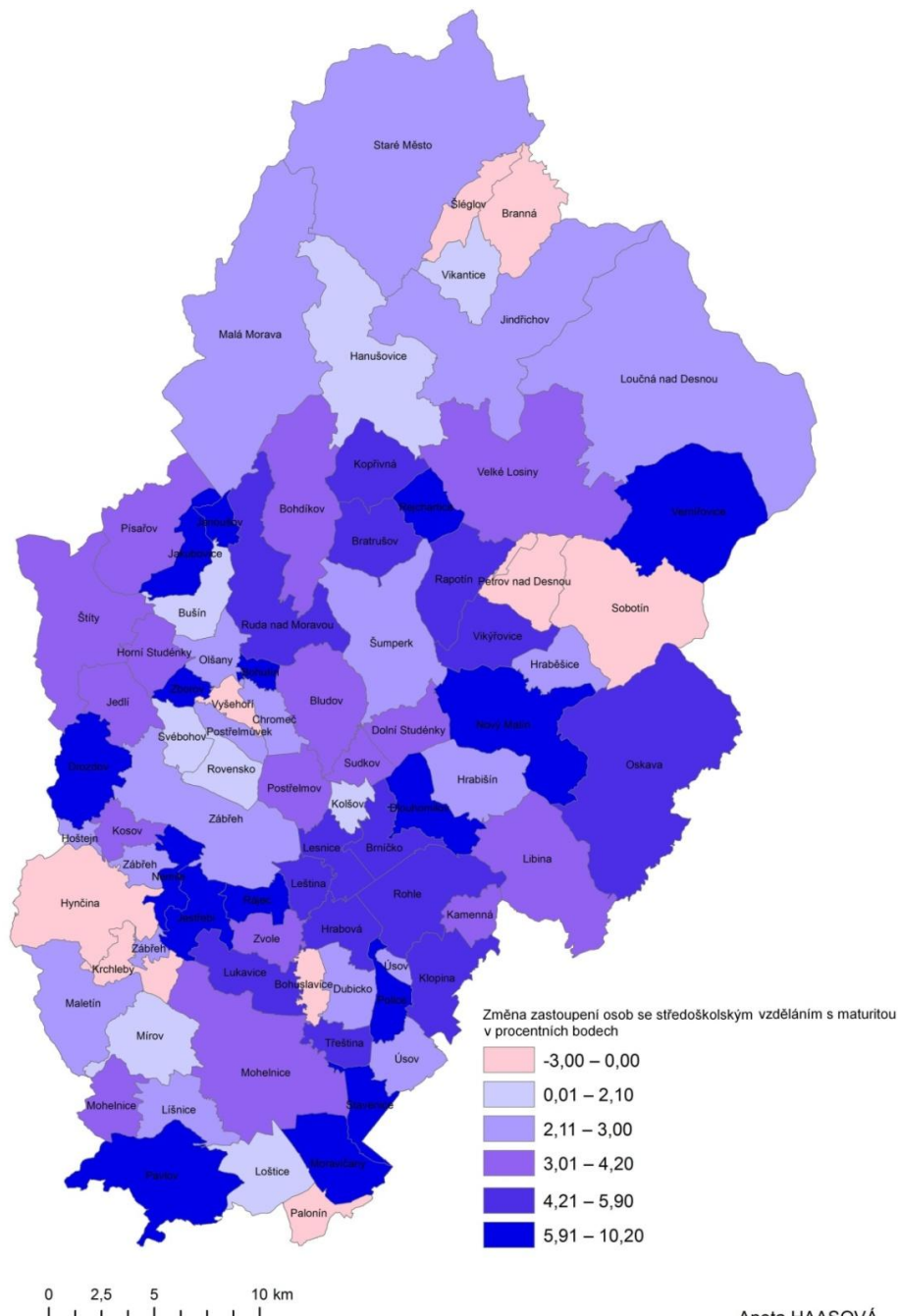
VÝVOJ PODÍLU OSOB SE STŘEDOŠKOLSKÝM VZDĚLÁNÍM BEZ MATURITY v letech 2001–2011 v okrese Šumperk

Obr. 13: Vývoj podílu osob se středoškolským vzděláním bez maturity v letech 2001–2011 v okrese Šumperk (Zdroj: SLDB, 2001 a 2011, vlastní zpracování)

Příloha 20

VÝVOJ PODÍLU OSOB SE STŘEDOŠKOLSKÝM VZDĚLÁNÍM S MATURITOU v letech 2001–2011 v okrese Šumperk

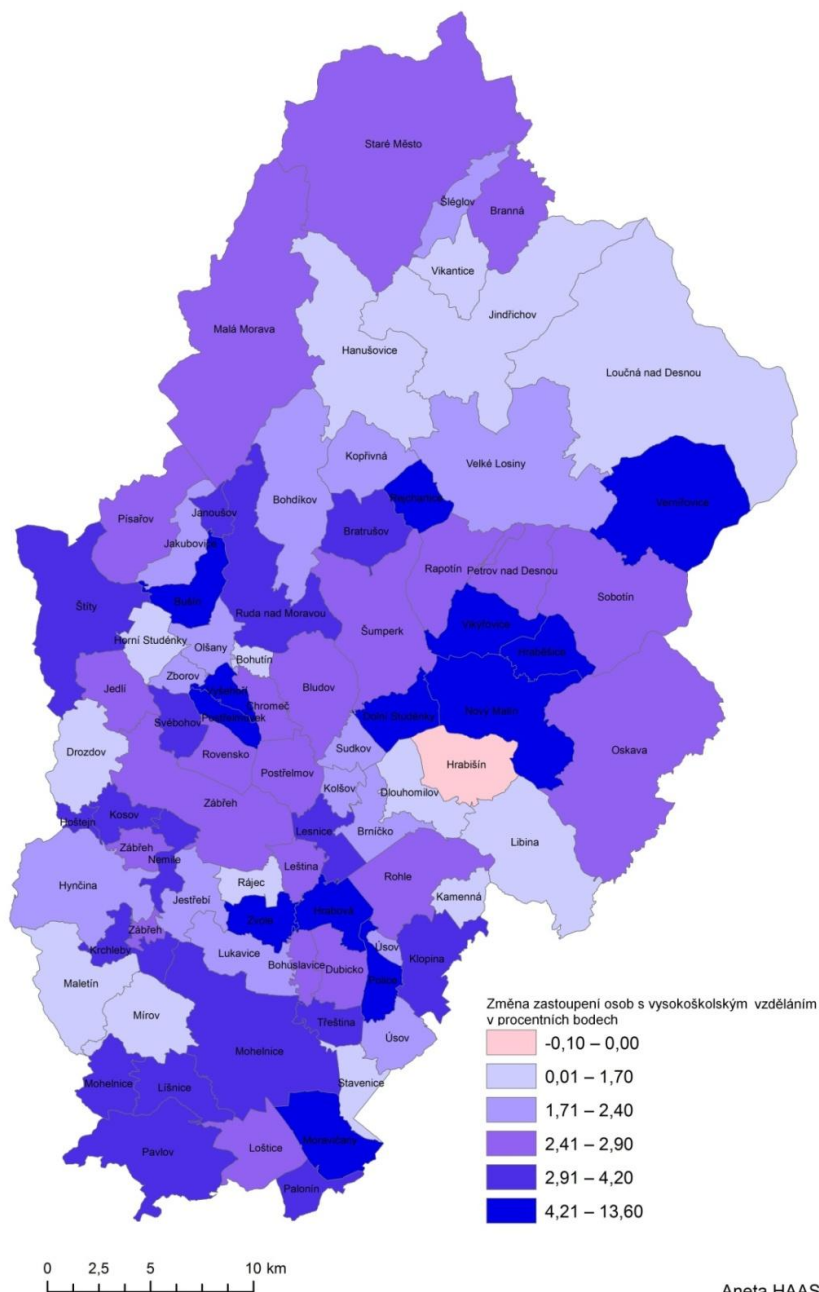
Aneta HAASOVÁ
Zábřeh, 2015

Obr. 14: Vývoj podílu osob se středoškolským vzděláním s maturitou v letech 2001–2011 v okrese Šumperk (Zdroj: SLDB, 2001 a 2011, vlastní zpracování)

Příloha 21

VÝVOJ PODÍLU OSOB S VYSOKOŠKOLSKÝM VZDĚLÁNÍM

v letech 2001–2011 v okrese Šumperk

Aneta HAASOVÁ
Zábřeh, 2015

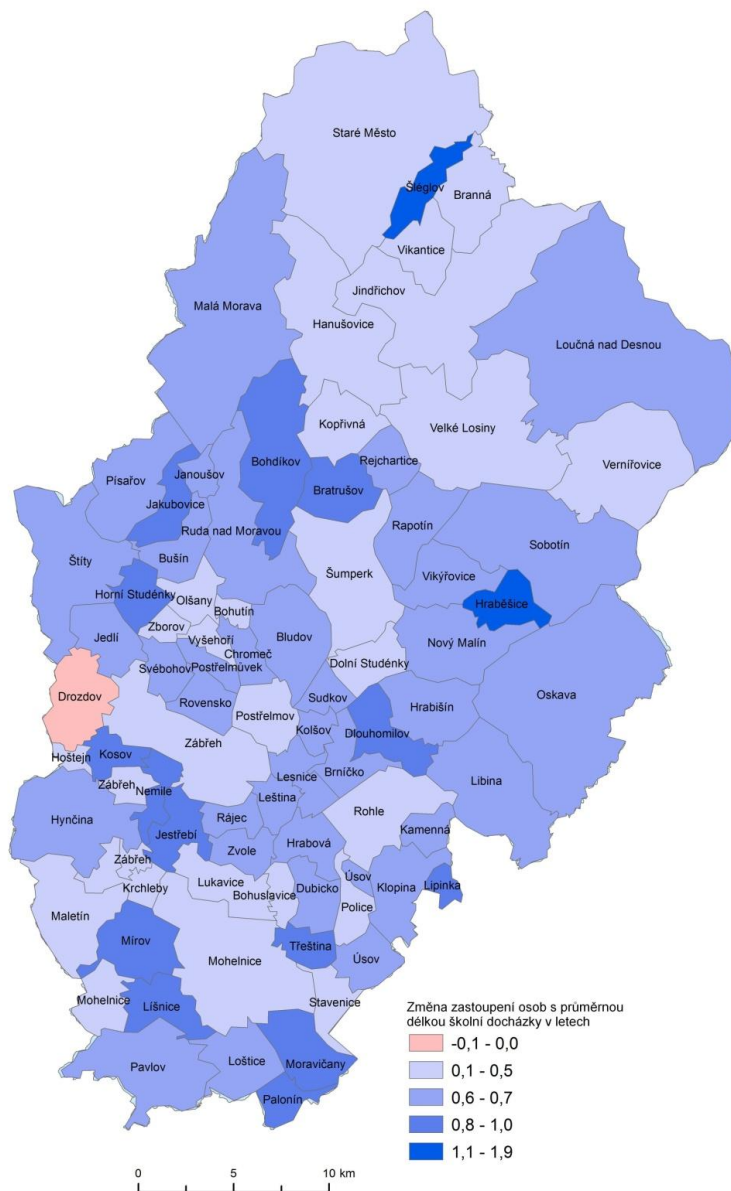
Obr. 15: Vývoj podílu osob s vysokoškolským vzděláním v letech 2001–2011 v okrese Šumperk (Zdroj: SLDB, 2001 a 2011, vlastní zpracování)

Příloha 22

VÝVOJ PRŮMĚRNÉ DÉLKY ŠKOLNÍ DOCHÁZKY

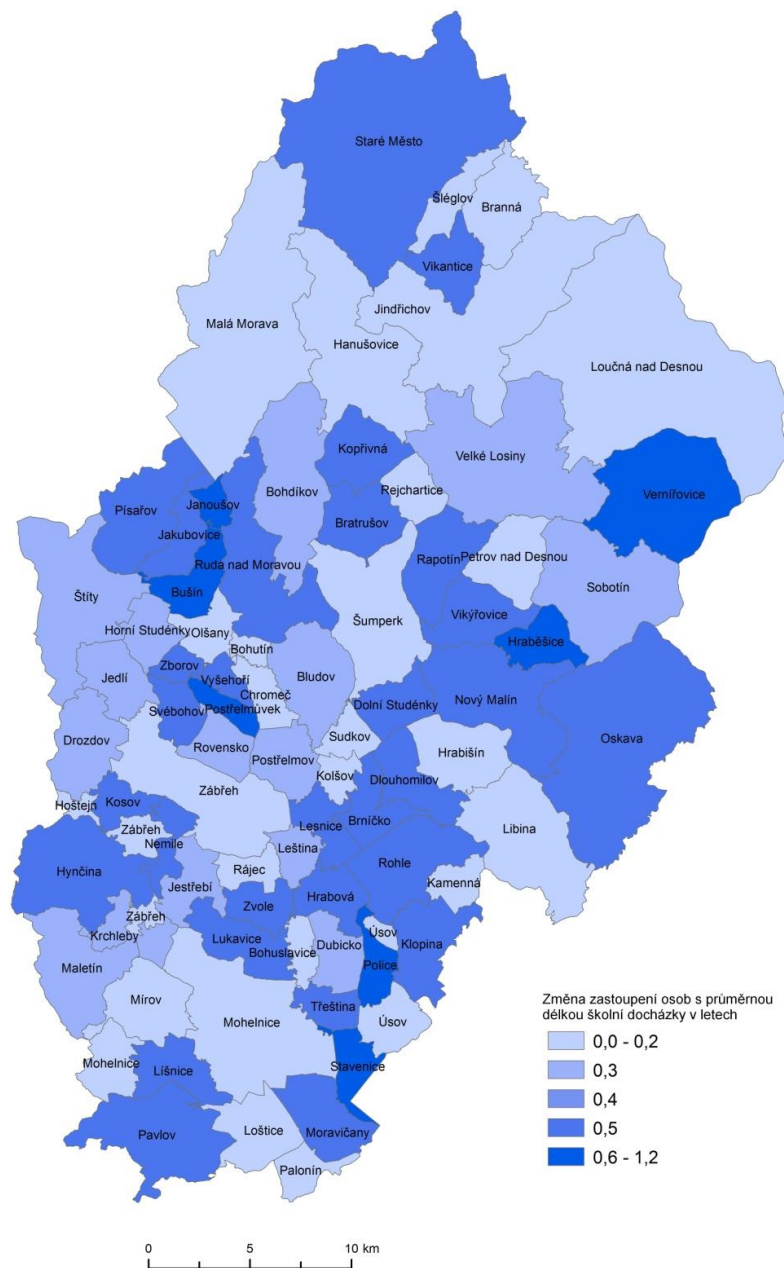
v okrese Šumperk v letech 1991–2001

Aneta HAASOVÁ
Zábřeh, 2015

Obr. 16: Vývoj podílu osob s povinnou školní docházkou v letech 1991–2001 v okrese Šumperk (Zdroj: SLDB, 1991 a 2001, vlastní zpracování)

VÝVOJ PRŮMĚRNÉ DÉLKY ŠKOLNÍ DOCHÁZKY
v okrese Šumperk v letech 2001–2011

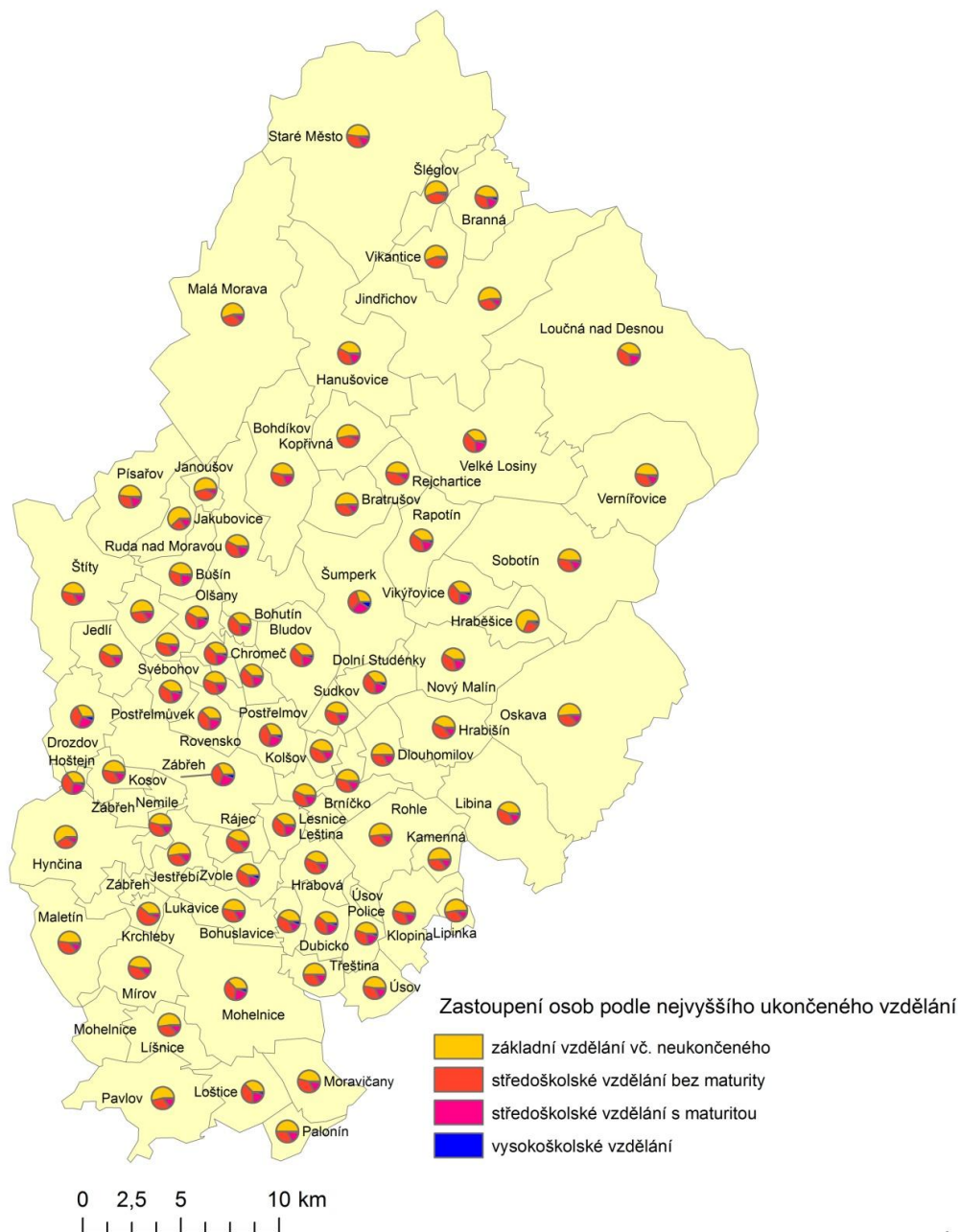
Aneta HAASOVÁ
Zábřeh, 2015

Obr. 17: Vývoj podílu osob s povinnou školní docházkou v letech 2001–2011 v okrese Šumperk (Zdroj: SLDB, 2001 a 2011, vlastní zpracování)

Příloha 24

OBYVATELSTVO PODLE NEJVYŠŠÍHO UKONČENÉHO VZDĚLÁNÍ

v okrese Šumperk v roce 1991

Aneta HAASOVÁ
Zábřeh, 2015

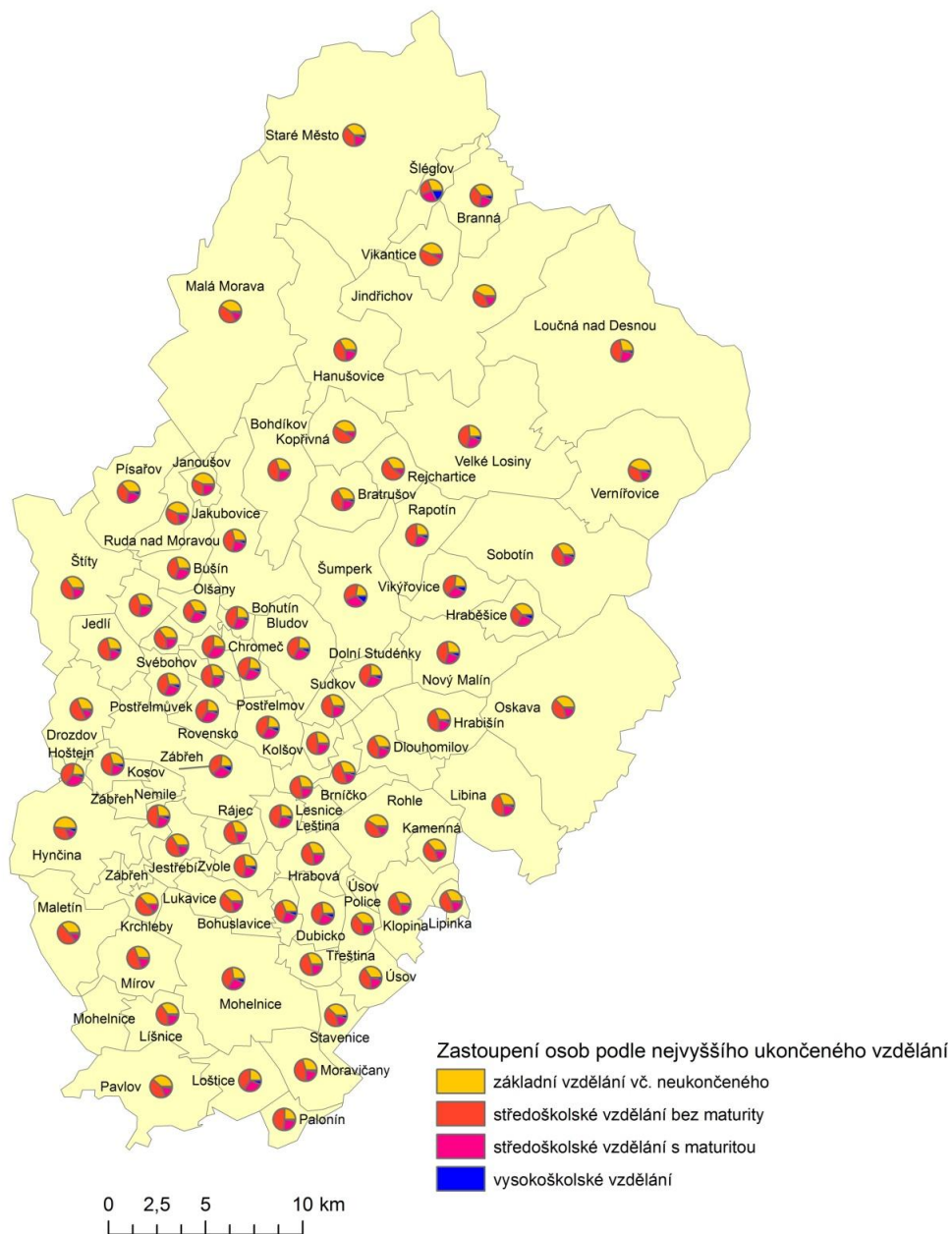
Obr. 18: Obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání v okrese Šumperk v roce 1991 (Zdroj: SLDB, 1991, vlastní zpracování)

Příloha 25

OBYVATELSTVO PODLE NEJVYŠŠÍHO UKONČENÉHO VZDĚLÁNÍ

v okrese Šumperk v roce 2001

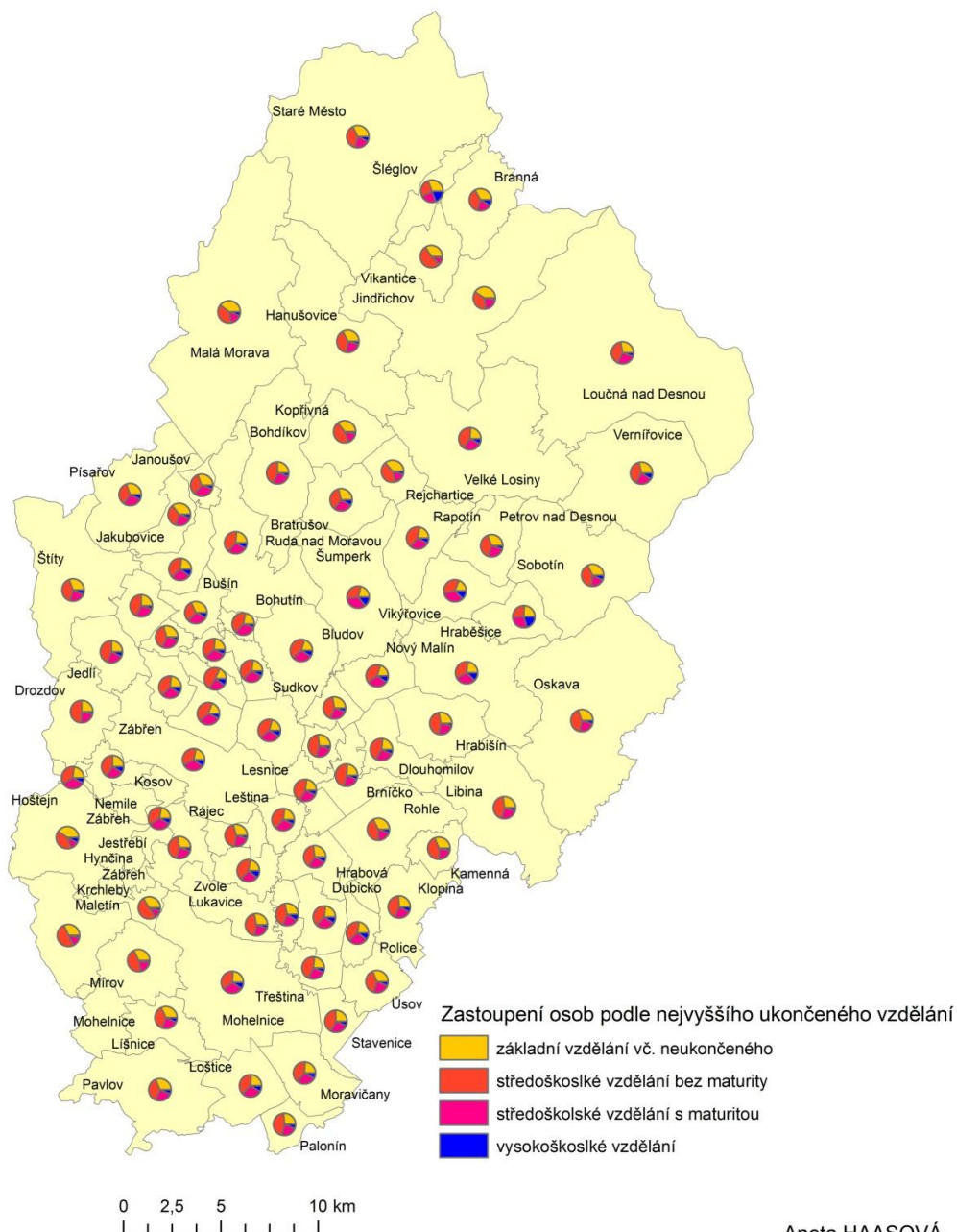
Aneta HAASOVÁ
Zábřeh, 2015

Obr. 19: Obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání v okrese Šumperk v roce 2001 (Zdroj: SLDB, 2001, vlastní zpracování)

Příloha 26

OBYVATELSTVO PODLE NEJVYŠŠÍHO UKONČENÉHO VZDĚLÁNÍ

v okrese Šumperk v roce 2011

Obr. 20: Obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání v okrese Šumperk v roce 2011 (Zdroj: SLDB, 2011, vlastní zpracování)